АДОЛАТ КУЧЛИ, КУЧ ЭСА АДОЛАТЛИ БЎЛМОҒИ ЛОЗИМ

Адолат

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясининг газетаси

Газета 1995 йил 22 февралдан бошлаб чиқа бошлаган

1995 йил, 17 июнь, № 11

Шанба кунлари чиқади ● Сотувда эркин нархда

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

16 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти бош директори Хироши Накажимани қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари меҳмонга Ўзбекистонда амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий ислоҳотлар жараёни, соғлиқни сақлаш ва экология муаммоларини бартараф этиш соҳасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида сўзлаб берди. Бу борада халқаро ташкилотлар, жумладан, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти билан ҳамкорлик қилишга алоҳида эътибор берилаётганини таъкидлади.

Хироши Накажима ўзи раҳбарлик қилаётган халқаро ташкилот Ўзбекистон билан ҳамкорликни янада кенгайтиришга тайёр эканлигини айтиб, бу борада амалга ошириладжак ишлар яхши натижалар беради, дея умид билдирди.

Суҳбат чоғида ижтимоий-иқтисодий тараққиёт, Орол денгизи муаммосини ҳал этиш, республикада соғлиқни сақлаш соҳаси ва дори-дармон ишлаб чиқариш саноатини ривожлантириш бўйича ҳамкорлик қилиш билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди. Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири Ш. Каримов иштирок этди.

Қабул чоғида БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Х. Малик ва Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг мамлакатимиздаги вакили Т. Хетланд ҳозир бўлди.

(ЎзА).

● Қутлаймиз

ИЗЛАНИШЛАРДАН ЧАРЧАМАЙМИЗ

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг умумий мажлисида (1995 йил 8 июлда) ЎРФА ҳақиқий аъзолигига ва мухбир аъзолигига бир гуруҳ таниқли олимлар ҳам сайландилар. Улар орасида Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгаши аъзолари ҳам бор. Мухбиримиз бу қувончли воқеа арафасида улар билан суҳбатлашди.

Ўткир Ҳасанович РАСУЛОВ, ЎРФА «Электроника» институтининг ректори:

1961 йилдан буён шу соҳада изланишлар олиб бораяпман. Яқинда У. О. Орифов номидаги электроника институти илмий кенгаши «Физикавий электроника» ихтисоси бўйича номзодимни ЎРФАнинг ҳақиқий аъзолигига тавсия этганди. Юксак ишончдан бахтиёрман. Бизнинг институтимиз ҳали фаннинг очилмаган тилсимларини кашф этиш устида изланишлар олиб бормоқда. Япония, Швеция, Германия каби илм-фан ривожланган давлатлар билан ўзаро ҳамкорликда ишлаяпмиз. Умуман олганда, институтимиз ҳамдўстликдаги ва жаҳон давлатлари ўртасида ҳам ўзининг мавқеига эга. Биз мамлакатимизнинг равнақи йўлида тинмай илмий изланишларни давом эттираверамиз.

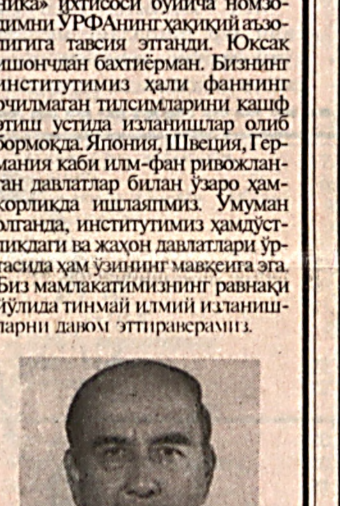

Шавкат Исмоилович СОЛИҲОВ, ЎРФА «Биоорганиккимё» институтининг ректори:

— Бизнинг имлгоҳимиз — муқаддас даргоҳ. Қанча-қанча улкан олимлар бу ерда фан учун изланишлар олиб боришган. Ҳозирда институтимиз Америка, Германия, Малайзия каби чет давлатлар билан ҳамкорликда илмий изланишлар олиб бормоқда. Олдинлари Академияга сайланувчиларнинг ўртача ёши 74 ёш бўларди. Унга кўпи билан 35-38 олим сайланарди. Ҳозир эса мутлақо бошқача. Сон жиҳатдан ҳам, сифат жиҳатдан ҳам ўзгаришлар киритилди. Ҳозирда олимлардан академияга 150 нафаргача сайланиш ҳуқуқига эга. Уларнинг ўртача ёши эса 50-55ни ташкил қилади. Биз ҳали келажаги буюк бўлган Ўзбекистон учун кўп иш қилишимиз керак.

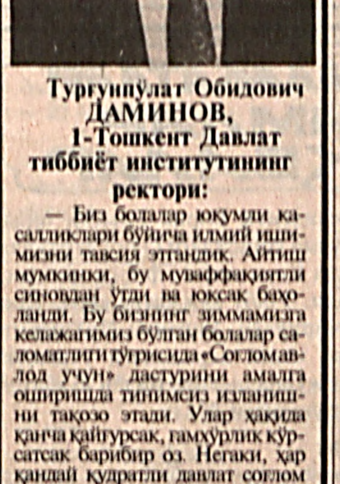

Турғунпўлат Обидович ДАМИНОВ, 1-Тошкент Давлат тиббиёт институтининг ректори:

[illegible]

БУГУНГИ СОНДА

2-БЕТ:
Қарзингизни қачон узасиз?
3-БЕТ:
Адолат ўзи нима?
4-БЕТ:
Жарима майдоними ёки...

ҲАФТАНИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан, Украина Президенти Леонид Кучма шу йил 20-21 июнь кунлари расмий ташриф билан Ўзбекистонда бўлади.

● Республикадаги бир қанча корхона ва қурилиш ташкилотларининг намуна кўрсатган ишчи ва хизматчиларидан бир гуруҳи Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонига биноан мукофотландилар.

● «Нақд сўмларни эркин муомаладаги валютага алмаштиришга доир чеклашларни бекор қилиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қарор қабул қилди.

● 12 июнь куни Президент Ислом Каримов Тошкентнинг Эски шаҳар қисмида бўлиб, бу ерда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари билан танишди.

● 13 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Япониянинг Хорижий-иқтисодий ҳамкорлик жамғармаси президенти Акира Нишигаки бошчилигидаги делегация аъзоларини қабул қилди.

● Сўнгги кунларда хорижий айрим оммавий ахборот воситаларида Афғонистон Марказий банки бошқарувчисининг ўринбосари Абдулқодир Фитратнинг баёноти эълон қилинди. Унда ана шу давлат ҳудудида гўё Ўзбекистонда тайёрланган сохта пуллар пайдо бўлгани ҳақида гапирилади. Шу муносабат билан Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги норозилик билдирди.

● 12 июнь куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ижтимоий ривожланиш, фан, маданият ва техника мажмуалари, шунингдек, туризмни ривожлантириш бўйича идоралараро кенгашнинг қўшма йиғилиши бўлди. Йиғилишни Ўзбекистон Республикаси Бош Вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков бошқарди.

● «Ватан тараққиёти» партияси Марказий Кенгашининг навбатдаги пленуми бўлди. Унда ташкилий масала ҳам кўрилди. Партия Марказий Кенгашининг бош котиби лавозимида ишлаб келган Ш. Жўраев бошқа ишга ўтгани муносабати билан ўз аризасига кўра вазифасидан озод қилинди.

● Республика Президенти Ислом Каримов 14 июнь куни Навоий вилоятида бўлди. Юртбошимиз Навоий кон-металлургия комбинати 3-гидрометаллургия заводининг биринчи навбати очилишига бағишланган тантанада нутқ сўзлади.

● 14 июнь куни Вазирлар Маҳкамасида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосарлари Б. Ҳамидов ва Ў. Султонов Япония Хорижий-иқтисодий ҳамкорлик жамғармаси президенти Акира Нишигаки бошчилигидаги делегация аъзолари билан учрашди. Учрашув ниҳоясида жамғарма телекоммуникация тармоғини ривожлантириш учун Ўзбекистонга 140 миллион доллар кредит бериши ҳақидаги битим имзоланди.

● Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг раиси Э. Халилов 14 июнь куни Россия Федерациясининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва Мухтор элчиси Ф. Сидорскийни унинг илтимосига биноан қабул қилди.

● 14 июнь куни Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили Ш. Ўразаев раислигида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг иккинчи сессиясида сайланган Фуқароларнинг Конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларига риоя этилиши бўйича комиссиянинг мажлиси бўлиб ўтди. Давлат корхоналарини очиқ турдаги акционерлик жамиятларига айлантиришга оид ташкилий чора-тадбирлар тўғрисида Вазирлар Маҳкамаси қарор қабул қилди.

● 13 июнь куни Ўзбекистон Республикаси футбол федерациясида журналистлар билан учрашув бўлиб ўтди. Унда олимпиада ўйинлари учун 1996 йил Атланта (АҚШ)да ўтказиладиган саралаш ўйинларига тайёргарлик бўйича Ўзбекистон Олимпия терма командасининг икки учрашуви якуни муҳокама қилинди.

● Марказий банк 1995 йил 16 июндан бошлаб Ўзбекистон Республикаси махсус пул алмаштириш пунктларида фойдаланиш учун нақд АҚШ долларининг қуйидаги тижорат қийматини белгилади:

— Сотиб олиш қиймати: 1 АҚШ доллари — 29,20 сўм.
— Сотиш қиймати: 1 АҚШ доллари — 29,20 сўм.

МИЛЛИЙ ТАРАҚҚИЁТ МАФКУРАСИ

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгаши котиби Нажмиддин Комилов билан мулоқат

НАЖМИДДИН КОМИЛОВ 1939 йилда Самарқанд вилоятининг Тойлоқ туманида туғилган. 1970 йили Самарқанд Давлат дорилфунунининг филология факультетини тугатган. Филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси проректори. Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгаши котиби

— Домла, сиз шу партиянинг аъзоси, қолаверса, Сиёсий Кенгаш котиби сифатида унинг бугунги кундаги фаолиятига қандай қарайсиз?

— Очиғи, Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси ташкилий жиҳатдан энди оёққа турмоқда. Халқ орасида обрў-эътиборга эга бўлиб бораяпти. Партиянинг марказий раҳбарияти ва жойлардаги фаоллари партия дастури ва низоми бўйича фаолият кўрсатиб, анча яхши ишларни амалга оширмоқдалар. Партиянинг ўзига хос йўналиши, ғоявий-сиёсий платформаси тобра жиддийлашиб бораяпти. «Адолат» партияси Ўзбекистоннинг ижтимоий, сиёсий ҳаётида, миллий тараққиёт жабҳасида етакчи кучга айланиши керак. Биз тарихнинг муҳим пиллапоясида турибмиз. Мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий тараққиётини хурсандчилик билан кутиб олувчилар ҳам, ёҳуд, унга тўсқинлик қилиш учун зимдан ҳалақит беришга интилаётганлар ҳам бор. Ўзбекистон янги давлат ва янги жамият қуриб, тез сурат билан олға кетаётган ривожланган давлатларга етиб олиш ҳаракатида. Давлатимиз раҳбарияти бутун кучни эндиликда шу олий мақсадга сафарбар қилмоқда. Дунёнинг қатор мамлакатлари Ўзбекистон билан оқилона ва одилона муносабатлар ўрнатиб, ўзаро манфаатли алоқаларни йўлга қўяпти. Бу улкан жараёнда биз сабру-тоқат, ақлу-заковат билан ҳамжиҳат бўлиб фаолият кўрсатишимиз керак.

— «Адолат» партияси қандай бўлади? Унинг асосий йўналишлари нималардан иборат? Шу ҳақда ҳам бир оғиз тўхталсангиз.

— Бизнинг партиямиз ислоҳотчилар партияси бўлмоғи керак. Биз турмушнинг ҳамма соҳаларида ўзгариш қилиш, янгиликлар яратиш учун курашмоғимиз даркор. Иқтисодий ислоҳатларни амалга оширишда табиийки, фикр ва тушунчаларда ҳам ислоҳатлар бўлиши талаб этилади. Шунинг учун мафкура, тафаккур ҳаётдан орқада қолмаслиги керак. Аксинча, мафкура қанчалик фаол, тасирчан ва тўғри бўлса у иқтисодий сиёсий ислоҳатларни тезлатишга ёрдам беради. Хўш, мафкура деганда биз нимани тушунамиз? Бизнинг давлатимизнинг ягона мафкураси бор. У миллий камолот ёки миллий тараққиёт мафкурасидир. Бу мафкура асослари мамлакатимиз президенти Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг китобларида чуқур асослаб берилган. Миллий тараққиёт жуда кўп нарсани ўз ичига олади. Бунга ўтмиш манавиятини эгаллаш, ҳар бир шахснинг маданий, аҳлоқий камолоти, илму-фан тараққиётининг жаҳон тажрибасини эгаллаш, барча соҳаларда ташаббускорлик ва ижодкорликка кенг йўл очиш, ўз миллатининг тақдири ва келажаги учун қайғуриш ва ҳакозолар киради. Биз қанчалик билимдон, ҳушёр ва тадбиркор бўлсак, шунча ютамиз. Аммо ўтиш даврининг қийинчиликлари борки, уни тан олмасдан иложимиз йўқ. Биринчидан, ўтиш даврида маънавиятга муносабат ўзгаради. Манавият маҳсули товар кўринишига эга бўлади. Маънавият аҳлининг кўпи моддий мададга муҳтож. Ҳозирги вақтда давлатимиз ёзувчилар, рассомлар, театр аҳли ва бошқа адабиёт ва санъат арбобларини ҳимоя қилиш учун ҳаракат қилмоқда.

Бироқ шунга қарамай, уларнинг моддий аҳволи ҳийла оғир. Бунинг асосий сабаби, ривожланиб бораётган бозор муносбатларининг маънавият соҳасига кириб келиши билан боғлиқ.

Лекин афсуски, бундан оқилона фойдаланаётганимиз йўқ. Чунончи, ҳамма ижод аҳлининг меҳнатига ҳақ тўлашни мувофиқлаштирувчи қонун ҳам йўқ. Бу туфайли бир томондан яхши асарларга муносиб баҳо берилмай қолаяпти. Иккинчи томондан эса сармоядорлар енгил-елпи, бу асарларни чоп эттириб, ўқувчиларни диди ва заковатининг пасайишига сабаб бўлмоқда.

Ислоҳотлар даврининг яна бир қийинчилигини маълум даражада бозор муносабатлари келтириб чиқаради. Шахсий манфаатдорлик бўлмаган жойда тадбиркорлик ва ишбилармонликнинг бўлиши мумкин эмас. Демак, шахсий манфаатдорлик жамиятнинг зарур ҳодисасидир. Бироқ агар бу ҳол маънавият билан уйғунлашса, қадимий аждодларимизни инсонпарварлик, саховат, қаноат, ҳиммат янглиғ ҳикматли ўгитлари билан мутаносиб бўлса, жамиятимиз учун кўпроқ фойда келтиради. Тадбиркорликдаги шахсий манфаат, жамият манфаати билан уйғунлашиб кетиши керак. Улуғ бобокалонларимиз айтган: «Нафсингни тийсанг, ўзингни ҳам, дунёни ҳам боқасан» деган ҳикмати биз учун шиор бўлиши лозим.

Маънавий камолотга етишиш тараққиёти адолат чизиғидан ташқарига чиқмайди. Ўзининг халқи ва давлати манфаатини биринчи ўринга қўяди. Партиямизнинг номи «Адолат» социал-демократик партияси бўлгани учун ҳам кўп нарсага даъват этади. Адолат тушунчаси социал-демократия тушунчаси билан ўзаро яқин. Зеро, ижтимоий адолат, ҳуқуқий адолат ҳар бир шахснинг одил бўлиши, бошқаларга нисбатан адолатли иш қилиши маънавий етук жамиятда вужудга келади. Социал-демократлар айнан одил фуқаролик жамияти учун курашиб келган кишилар бўлган. Улар фуқароларнинг ўзаро низолари, синфий кураш, қўзғолонлар билан бир-бирларини қиришларига қарши чиққанлар.

Социал-демократия ғояси давлат ва жамият тузилишида чуқур демократик ўзгаришлар бўлишини тақазо этади. Жамият аъзоларининг ўзаро ҳурмат ва меҳр-шафқат асосида бирлашишини тарғиб қилади. Ўзбекистонда давом этаётган сиёсат айнан шу ғоянинг ғалаба қилиши учун тўла замин ҳозирламоқда.

Бу ғоянинг янада тасирчан бўлиши учун ҳуқуқий билимларни кенг омма онгига сингдириб бориш, эски тизимдан қолган боқимандалик, карахтлик кайфиятидан воз кечиш, юксак маданият эгаси бўлишимиз керак.

— «Туркистон-умумий уйимиз» ғояси остида Марказий Осиё халқларининг бирлашиши хусусида юртбошимиз ғоят оқилона ва ажойиб мавзуни кўтардилар. Ўзингизнинг шу ҳақдаги фикр ва мулоҳазаларингиз билан ҳам ўртоқлашсангиз.

— Тарққиётнинг ҳозирги жараёнига назар ташласақ, манфаати бир-бирига яқин давлатларнинг ҳамкорлиги, ҳамжиҳатлиги, ўзаро уюшиб ҳаракат қилиш ҳодисаси муҳим аҳамиятга эга эканлиги кўзга ташланади. Биз Туркистон халқлари ҳам қадимий анъаналаримизни қайта тиклаб, Туркистондек ягона уйимизга бирлашсак, ҳозирги тарихий паллада улкан ютуқларга эришган бўламиз. Миллий манфаатларимизни камситмаган ҳолда Туркистон халқлари билан минг йиллар давомида ҳам иқтисодий, ҳам сиёсий, ҳам маданий жиҳатдан барчамиз бирга ҳаракат қилиб келганмиз. Оға-ини, қон-қардош, қуда-анда бўлганмиз. Бизнинг маданиятимиз, тилимиз, руҳиятимиз, урф-одатларимизда фарқдан кўра кўпроқ умумийлик мавжуд. Қозоқ, тожик, қирғиз, туркман, ўзбек асрлар давомида бир-бирига бозори бир, мозори бир, тўй томошаси бир халқ бўлиб келган. Улуғ ёзувчиларимиз, олиму-арабобларимиз, бир-бирига устоз, бир-бирига шогирд эдилар.

Ана шу улкан музофотда яшаб келган халқлар даврнинг тақазоси билан бир нечта бўлакларга бўлиниб, бўлиниб кетишган эди. Аммо ҳар бир халқнинг мустақил давлати борлиги Туркистон ҳамкорлигига уюшиб ҳаракат қилишга, бирлашишига халақит бермайди. Агар биз бир тану жонга айлансак, жаҳон бозорига чиқишимиз янада енгиллашади. Агар биз ўзаро иқтисодий, сиёсий, маданий алоқаларни кучайтирсак янада яхши: бундан ҳаммамиз ҳам манфаатдор бўламиз. Биргалашиб ягона Туркистон бўлган уйимизни ҳимоя қиламиз. Ҳар қандай сиёсий иқтисодий ечимларни ташқи давлатларнинг таъзйиқсиз ҳал қилаоламиз.

— Келажаги буюк ёш давлатимиз ниҳоятда мураккаб жараёнларни бошидан ўтказмоқда. Ижобий натижаларимиз тобора кўпайиб бораётганига қарамай ҳамон эски тузумни, турғунлик даврини қўмсаётганлар оз бўлсада учраб турибди. Яъни улар қадрини эмас, қорнини ўйлашмоқда. Бунга қандай қарайсиз?

— Аслида бу ўтиш даврининг қийинчиликларидан бири. Олдинги арзончилик табиий тараққиёт натижасида бўлмай, халқ мулки бўлган хом ашёни четга сотиш эвазига сунъий равишда жорий қилинган эди. Ўз навбатида у бизнинг мустақиллигимизни, қадриятларимизни оёқ ости қилиниши эвазига, ҳурлигимизни тортиб олиши ҳисобига берилган «туҳфа» эди. Яъни «қулнинг қорни тўқ бўлса, димоғи чоғ бўлади» қабилида иш кўриларди. Мустақиллигимиз туфайли қўлга киритган эрк ва озодлигимизни ҳеч бир арзончиликка тенглаб, қиёслаб бўлмайдиган бебаҳо хазинадир. Буни ҳеч ким, ҳеч қачон унутмаслиги керак. Ҳозирги иқтисодий қийинчиликлар вақтинча. Мана, нарх-наво ўтган йилларга қараганда анча ўзгариб, енгиллашиб бораяпти. Энг муҳими одамларнинг ўз-ўзини таъминлашга, ўз мулкига ўзи эгалик қилишга бўлган ҳисси тобора ошмоқда. Аминманки, яқин йиллар ичида бор қийинчиликлар ўтиб, ҳаётимиз янада фаровонлашиб ва кўркамлашиб кетади.

Озода БЕКМУРОДОВА
суҳбатлашди.

● СОЛИҚ ТЎЛАШ ҲАМ... ФОЙДАЛИ!

БУ ҒИРРОМЛИК ЭМАСМИ?

Даромадларини солиқ инспекциясидан яширишга уринадиганлар ҳали ҳам бор. Лекин улар солиқ тўлашдан қочгани билан бой бўлаётгани йўқ. Чунки солиқ хизмати ходимлари даромадлар яшириб ко- [illegible]

142-механизациялашган кўчма колонна ҳам даромадларни ҳисобга олишда ана шундай «унутиш»га йўл қўйди. Солиқ хизмати ходимлари 74400 сўм ундириб олганларидан сўнг курувчилар бу «касаллик»дан ку- [illegible]

[illegible] ни ачинарли тус олди. Ҳамма дори-дармонлар мусодара қилинганидан ташқари, дорифуруш яна 600 сўм жарима тўлади.

Чанқовбосди ичимликлар билан ғайриқонуний равишда савдо ки- [illegible]

Н. ХЎЖАЕВА.

● «Адолат»га жавоб берадилар

«БЕНЗИН НЕГА ИСРОФ БЎЛМОҚДА?»

(«Адолат» газетаси, 1995 йил 22 апрель, № 3)

Юқоридаги сарлавҳа остида чоп этилган танқидий мақола Наманган вилояти ҳокимлиги қошидаги ёнилғи-энергетика ресурсларидан оқилона фойдаланиш комиссиясининг йиғилишида муҳокама этилди. [illegible]

Э.Маматкулов,
Наманган вилояти ҳокимининг ўринбосари.

ДИҚҚАТ! ОБУНА!

«АДОЛАТ»

СИЗНИНГ ЭНГ СЕВИМЛИ ҲАМРОҲИНГИЗ БЎЛСИН!

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясининг Бош нашри «АДОЛАТ» ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИГА айни пайтда ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА.

«АДОЛАТ» газетаси ҳафтада бир марта чиқади.

Унинг ярим йиллик ОБУНА БАҲОСИ қуйидагича:

— шахсий обуначиларга 6 ойга — 56 сўм.

Индекс — 64597.

— корхоналар ва ташкилотлар учун 6 ойга — 83 сўм.

Индекс — 64598.

Сиз «АДОЛАТ» газетасига исталган алоқа бўлимларида обуна бўлишингиз мумкин.

• Партия ва ҳаёт

«ҲАР БИР ПАРТИЯНИНГ ЎЗ ОВОЗИ, ЎЗ СЎЗИ БЎЛИШИ КЕРАК»

—дейди республика Ижтимоий таъминот вазири Баҳодир Умрзоқов

Баҳодир Ҳамидович Умрзоқов 1951 йилда Самарқанд вилоятида туғилган. ТошДД нинг иқтисод факультетини тамомлаган. 21 йиллик иш тажрибасига эга. Айни пайтда Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазири лавозимида хизмат қилади.

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси аъзоси. Оилали, уч фарзанднинг отаси.

— Бозор иқтисодиёти шароитида аҳолининг кам таъминланган қисми ижтимоий ҳимояга муҳтож бўлиб келаётганлиги сир эмас. Бу жиҳатдан олганда айни пайтда вазирлик қандай ишларни амалга оширмоқда?

— Вақтинчалик бўлса-да, айрим иқтисодий қийинчиликларнинг шаклланаётганлиги бор гап. Лекин уларга барҳам бериш мақсадида вазирлик олиб бораётган амалий ишлар ҳам талайгина.

Дастлаб, аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қисмига ойлик-нафақаларини ўз вақтида етказиб бериш масаласи йўлга қўйилмоқда. Муомаладаги пулнинг давлат банкларига ўз вақтида келиб тушмаётганлиги боис туғилаётган айрим қийинчиликларга қарамай, бир қанча муҳим тадбирлар амалга оширилмоқда. Биз нафақахўрлар ва ногиронларга яшаш жойларидаги давлат банкларидан ҳисоб дафтарчаси очтириб, ойлик-нафақаларни пул ўтказиш йўли билан етказиш тадбирини ишлаб чиққанмиз. Бу биринчидан, бизга нақд пул тўлаш муаммосини енгиллаштиради. Шу билан бирга нафақа олувчиларга истаган пайтларида давлат банкларидан ўз нафақаларини олиш имконини беради. Бунинг нафақахўр учун яна бир қулайлик жиҳати ҳам бор: агарда пул олиш вақти етмай, пулга муҳтож бўлиб қолса, бемалол давлат банкига бориб ўз ҳисоб дафтарчаси орқали қарз олиши мумкин. Нафақа тарқатиш пайтида унинг банкка тушган нафақаси бу қарзни қоплайди. Бу қулай усул синаб кўрилганда яхши самара берди. Эндиликда уни кенгроқ қўллашни режалаштираяпмиз.

Бундан ташқари, аҳолининг кам таъминланган қисмини ижтимоий суғурта қилиш фондини тузиш масаласи ҳам амалга оширлаяпти. Ижтимоий суғурта фонди нафақахўрлар ва ногиронларга ҳам ўзларини суғурта қилиш ҳуқуқини беради. Яқинда Наманган шаҳрида бўлиб ўтган қурултойимизда ана шу масала кенг қўллаб-қувватланди.

Республикада аҳолининг кам таъминланган қисмини ҳимоя қилиш учун давлат дастурини ишлаб чиқдик. Унда ногиронларга тиббий хизмат кўрсатишни кучайтириш, уларни иш билан таъминлаш ва аҳволини ҳисобга олиб, турли хизматлар кўрсатиш вазифалари ўрин олган. Шулар қаторида, ногиронлар учун зиналарда, ер ости йўлларига тушиб-чиқишда аравача юрадиган текис йўллар ажратиш, бекатларда автобусларга чиқишлари учун махсус жойлар ҳозирлаш каби қатор масалалар ҳам кўзда тутилган. Ногиронларни ҳимоя қилиш давлат дастури яқин ойларда тасдиқланади. Яқинда вазирликда аҳолини қабул қилишни йўлга қўйдик. Бундан кўзланган мақсад: мурожаат этувчилар билан ишлашда ижтимоий адолатнинг бузилишга йўл қўймасликдир.

— Айрим ҳолларда ижтимоий адолатнинг бузилиши ҳам сир эмас. Бундай пайтда вазирлик қандай чоралар кўради?

—Нафақахўрлар ва ногиронларга ўз вақтида озиқ-овқат маҳсулотларини, дори-дармонларни тарқатишда айрим кишилар томонидан йўл қўйилаётган камчиликлар эътиборимиздан четда қолаётгани йўқ. Бундай ҳолларда айбдорлар аниқланиб, тегишли чора-тадбирлар қўлланилмоқда.

— Мамлакатимиздаги иқтисодий ўзгаришлар қизғин паллага кираётган пайтда ижтимоий таъминот вазирлиги ходимларининг вазифалари нималардан иборат бўлиши керак?

— Халқимиз фаровонлиги учун ўз зиммамиздаги барча вазифаларни дадил адо этишга ҳаракат қиламиз. Аҳолининг қабул кунларини йўлга қўйишдан кўзланган мақсадларимиз ҳам шу. У эндиликда кўпчиликка манзур бўлмоқда. Лекин шунга қарамасдан, ҳамма ҳам қабулимизга келиш имкониятига эга эмас. Кўпчилик республикамизнинг чекка вилоятларидан, шаҳар ва қишлоқларидан келиб ўз шароитлари ҳақида бизга мурожаат этишлари учун вақт ва маблағ керак. Шуни ўйлаб, туманларда ҳам вазирликнинг бўлимларини ташкил этдик. Ҳозирги кунда республикамизда 218та ана шундай бўлимлар фаолият кўрсатмоқда. Келгусида бу бўлимларни яна кўпайтиришни, уларни замонавий техника воситалари билан таъминлашни режалаштираяпмиз.

— Баҳодир ака, халққа хизмат қилиш савобли иш. Сиз халқ учун жон куйдираётган кишиларнинг бири сифатида мустақил Ўзбекистонимизнинг келажагини қандай тасаввур қиласиз?

— Бизнинг ўлкамиз азалдан ўз фарзандлари билан донг таратган юрт бўлиб келган. Тарихга бир қаранг: буюк Туркистон давлати ҳам бирдан тузилмаган, бирдан машҳур бўлмаган. Бугунги Ўзбекистонимизнинг келажагини мен шунга ўхшатгим келади. Юртимиз бошида шундай фидойи раҳбарларимиз турган экан бу мамлакатимизнинг келажаги порлоқлигидан далолатдир.

Мен Ўзбекистон Республикасини ҳар томонлама мустаҳкам, куч-қудратли давлат бўлишини тасаввур қилганимда, орзиқиб кетаман. Иншоаллоҳ, шундай бўлади.

— Суҳбатимиз сўнгида Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясига аъзо бўлишингиз сабабларини билмоқчи эдик. Умуман, кўппартиявийлик масалаларига қандай қарайсиз?

— Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясига мени ҳеч ким таклиф этгани йўқ. Партиянинг дастури билан танишиб чиққанимдан сўнг, ўзимда пайдо бўлган кўтаринки руҳ туфайли шу партия сафига кирдим.

Бунинг сабаби, мен раҳбарлик қилаётган вазирлик айнан ижтимоий адолат учун, унинг бутун ва мустаҳкамлиги учун хизмат қилар экан, бу партия бизга самарали, равон иш юритишда самимий дўст ва маслаҳатгўй бўлиб қолиши кўнглимдан кечди. Истакларимнинг Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси дастурида баён этилган мақсадларга уйғунлиги янада севинтиради.

Мамлакатимизда истиқлол туфайли кўппартиявийликнинг юзага келиши қувончлидир. Юрт мустақиллигини мустаҳкамлашда бирлашган партиялар келажагини мен қуйидаги асосларда деб биламан: ҳар бир партиянинг ўз овози, ўз сўзи бўлиши керак. Партиялар бир-бири билан рақобатда эмас, балки ҳамкорликда иш олиб борса, барчамизни кўзланган мақсадга олиб боради. Шу билан бирга партиялар демократик асосга таянган ҳолда ўз эркидан ўринли фойдаланиши унинг халқ орасидаги ишончини янада оширади, у орқали ўз нуфузига эга бўлади.

— Самимий суҳбатингиз учун ташаккур. Келгусида ҳам режадаги ишларингизга эришиб, яратганнинг савобини, элимизнинг дуо ва олқишига сазовор бўлишингизни тилаб қоламиз.

Бектемир ПИРНАФАСОВ суҳбатлашди.

ЭНГ КАТТА БИРЛИК — ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИДА

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Тошкент шаҳар Кенгашининг иккинчи котиби Одилжон АҲМЕДОВ билан мусоҳаба

• Одилжон Аҳмедов 1963 йили Тошкент шаҳрида туғилган. Касби муҳандис. Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтини битирган. Айни пайтда Тошкент давлат ҳуқуқшунослик институтининг бешинчи босқичида сиртдан таълим олмоқда. Шаҳар Кенгашининг иккинчи котиби бўлиб сайлангунга қадар Собир Раҳимов туман ҳокимияти ташкилий бўлими бошлиғи бўлиб ишлаган.

— Одилжон ака, истиқлолга эришган юртимизда жуда кўплаб ижобий ўзгаришлар юз бермоқда. Жумладан, дунёнинг ривожланган мамлакатларидаги каби бизда ҳам демократик тамойиллар ижтимоий ҳаётимизда ўз ўрнини топиб бормоқда. Шу билан бир қаторда, ўзгараётган жамиятимиз янги ижтимоий онгни ҳам талаб этмоқда. Мустақил мамлакатимизга мос келадиган ижтимоий онгни шакллантиришда жамоат ташкилотлари қатори партиялар ҳам муҳим ўрин тутади. Шундай эмасми?

— Шубҳасиз. Зеро, биз айни кунларда сиз ўзингиз тилга олган жаҳоннинг энг илғор мамлакатлари сингари ҳуқуқий-де- [illegible] нимдан мамнунлигимни изҳор этиб ўтсам дегандим. Ахир, партиямиз ўз Низоми ва Дастурига амал қилган ҳолда, истиқлолга эришган Республикамизда истиқомат қилувчи барча миллат ва элатларнинг умумий манфаатларига мос келадиган ҳуқуқий-демократик мамлакат барпо қилишда, ижтимоий адолат ўрнатишда, инсон ҳуқуқлари эркинлиги ва бурчларини таъминлашда, миллатлараро муносабатларни яхшилашда давлатга камарбаста бўлиб хизмат қилмоқда.

— Маълумки, пойтахт шаҳар партия ташкилоти вилоят партия ташкилоти ҳуқуқига эга. Энди мана шу ўзингиз бевосита фаолият кўрастаётган ташкилот иши хусусида тўхталиб ўтсангиз.

— Аввало, партиямиз турли ижтимоий табақа ва тоифаларнинг манфаатини ҳимоя қилади. Шунинг учун бўлса керак, сафимизга бизга хайрихоҳ бўлган турли касбдаги, турли ёшдаги ва энг муҳими, — турли миллат кишилари келиб қўшилмоқдалар. Ҳозирча кенгашимизга 600 нафар киши аъзо бўлди. Бу, албатта, унчалик кўп эмас. Лекин биз сон эмас, аъзоларимиз сифатига катта аҳамият бермоқдамиз. Бунинг устига 11 та туманда ташкил этилаётган ташкилотларимиз энди-энди қизғин фаолият кўрсатишга киришмоқдалар. [illegible] си, «Атторлик» ҳиссадорлик жамияти, «Шумилов» темир йўл станцияси меҳнат жамоалари...

— Мана, сиз «беш дақиқаси кам» ҳуқуқшунос экансиз. Партия дастурида аҳолини ҳуқуқий жиҳатдан тарбиялашга алоҳида эътибор қаратилган эди. Бўлғуси мутахассис сифатида бу борада қилинаётган ишлар хусусида ҳам тўхталсангиз.

— Ҳуқуқ — демократик давлатни ушлаб турувчи устунларнинг биридир. Президентимиз республикамизнинг бозор иқтисодига ўтишининг беш тамойилини белгилаб берар экан, асосий талаблардан бири сифатида қонун устиворлигини тилга олган эди. Чиндан-да шундай. Биз ҳуқуқий-демократик давлат қураяпмиз. Бундай давлатда қонун ҳамма учун баробар — хоҳ у оддий ишчи бўлсин, хоҳ ҳоким.

Мана, сиз газетада ишлайсиз, таҳририятингизга шикоят ёзилган хатлар ҳам келиб турса керак?

— Бўлиб туради.

— Айнан мана шу мисол ҳам ҳали баъзи фуқароларимизда қонунга нисбатан ҳурмат, эътиқод, ишонч уйғониб улгурмаганидан, яна-да ёмон томони — уларнинг ҳуқуқий билимсизлигидан дарак беради. Республикамизда жаҳон андозаларини ўрганиб, ўзимизнинг ҳудудга мос келадиган ҳуқуқий тизим ишлаб чиқилган. Адолатсиз- [illegible] рҳлар ҳам битилмоқда. Аммо улар халқимиз қўлига ўз вақтида етиб бормаяпти, шекилли. Қани энди, суюкли «Адолат» газетамиз яна бир бор ўз номига мос иш юритиб, чиқаётган қонунларни ўқувчиларга имкон қадар соддалаштириб, оддий мисоллар ёрдамида тушунтириб боришни йўлга қўйса, нур устига нур бўлади.

— Иш столингиздаги ёзишмалар, газеталар тахламларига қараганда жаҳон мамлакатларида катта мавқега эга социал-демократик партиялар фаолиятини изчил ўрганишга уриниш билан бир қаторда ўзимизнинг қўшни Марказий Осиё давлатлари ҳаёти билан ҳам яқиндан танишаётганга ўхшайсиз, чоғи.

— Тўғри. Яқинда Республика Олий Мажлисининг биринчи чақириқ иккинчи сессиясида Президентимиз сўзлаган нутқида «Туркистон-умумий уйимиз» ижтимоий ҳаракатини тузиш ғоясини илгари сурганди. Ушбу қимматли фикр сўнгги ойларда биз учун дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда. Ахир, биз энг аввало, шундай ён қўшнимиз-жон қўшнимиз бўлган Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистонда рўй бераётган воқеаларни чуқур ўрганиб, таҳлилдан ўтказмас эканмиз, дунё миқёсига чиқишимиз мушкул. Бунинг устига, кўп йиллар мобайнида қадриятла- [illegible] қўяяпмиз, десам янглишмаган бўламан.

Шу бугунги кунларда елиб-югуриб, Кенгашимиз қошида хўжалик ҳисобида ишлайдиган ишлаб чиқариш иқтисодий маслаҳат Маркази ташкил этиш тараддудида юрибмиз. Ҳали олдимизда ишлар кўп.

Аминманки, ташкилотимиз ўз зиммасидаги вазифаларни беками кўст эплайди.

Гулчеҳра МУРОДАЛИЕВА суҳбатлашди.

• Партия ахбороти

ТУМАН КЕНГАШЛАРИ ТУЗИЛМОҚДА

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Тошкент шаҳар Юнусобод туман Кенгашининг конференцияси бўлди.

Унда «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгашининг иккинчи котиби Абдували Ғуломмаҳмудов маъруза қилди. Нотиқ партиянинг бугунги кундаги муҳим вазифалари ва режалари хусусида тўхталиб ўтди.

— Партиямизнинг сафлари етук, малакали, тадбиркор, элим деб, юртим деб куйиб-ёнувчи фидойи инсонлар ҳисобига тўлиб бораётгани кишини қувонтиради,— деди у. — Жойларда туман, шаҳар, вилоят кенгашлари иш бошладилар. Биз эндиликда ўз Дастуримизда баён этилган масалаларни астойдил бажаришга киришдик...

Маъруза юзасидан туман фаолларидан бир неча киши сўзга чиқиб, ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

Конференциядан сўнг Юнусобод туман партия Кенгашининг биринчи ташкилий пленуми бўлиб ўтди. Туман санитария-эпидемология станцияси бошлиғи Акром Муҳаммадюсупович Абдуқодиров, биринчи котиб, Анваржон Ҳакимов ва Лобар Йўлдошевалар котиблар этиб сайландилар.

Тошкент шаҳрининг бошқа туманларида ҳам партия конференциялари бўлиб ўтмоқда.

Кашта, сўзана, жойнамоз каби халқ амалий санъатининг ажойиб намуналари Тошкентдаги «Шарқ гули» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида алоҳида сайқал топади. Моҳир тикувчи Нигора Тўлаганова кўпчилик чеварлар қатори ана шу масъул ишга ҳисса қўшаётганидан мамнун. Унинг қўлидан ўтган рангбаранг каштачилик буюмлари барчага манзур бўлмоқда. Н.Тўлаганова мана, 12 йилдан буён шу корхонада меҳнат қилаётган ёшларга ўз касбининг сирларини ҳам ўргатиб бораяпти.

Суратда: Нигора Тўлаганова иш устида.
Рустам Шарипов олган сурат.

Андижондаги хусусий тикувчилик-пойафзал фабрикасининг ишга тушганига ҳам, мана бир неча йилдан ошди. Бу фабриканинг ишлаб чиқараётган маҳсулотлари нафақат Республикамизда, балки жумҳуриятдан ташқарида ҳам ўз харидорларига эга. Фабрика раҳбари Ҳотам Иброҳимов чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифатига катта эътибор бераётгани, талабчанлиги туфайли бу ердаги ишлар ҳамиша унумли. Хусусий тикувчилик-пойафзал фабрикаси ишчиларининг асосий қисмини аёллар ташкил этади. Қўли гул чеварларнинг ўз ишларига меҳр-муҳаббатлари туфайли корхона муваффақиятларни қўлга киритмоқда.

Суратда: фабриканинг чевар тикувчиси Шаҳзода Акбарова.

• Олов — тизгинсиз ёв

ЎТ БАЛОСИДАН АСРАСИН

— Ёнғин... Уни ўчириш мумкин. Лекин қанча куч, қанча маблағ кўкка совурилади. Ёнғиннинг сабабчилари асосан кимлар? Кўпинча болалар... Яхшиси, унинг олдини олган маъқул.

Қандай қилиб? Бухоро вилоятининг Жондор туманида бу борада ибратли ишлар амалга ошириляпти. Сиз буни мухбиримизнинг тумандаги давлат ёнғиндан сақлаш назорати бўлими бошлиғи, ички хизмат майори Б.Юнусов билан бўлган қуйидаги суҳбатдан англаб оласиз.

— Ўтган йилнинг биринчи чорагида 3-8 ёшгача бўлган болалар ўртасида ёнғин туфайли содир бўлган кўнгилсиз ҳодисалар 36 тани ташкил этганди, — **дея суҳбатни бошлади Бахтиёр Бўронович.** — Бу йил эса бундай кўнгилсиз ҳодисаларни кескин камайтиришга эришдик.

— Ёнғинларнинг келиб чиқиш сабаблари, кўрилаётган чора-тадбирлар хусусида тўхталсангиз.

— Ўтган йили туманда содир бўлган ёнғинлар тафсилоти ўрганиб чиқилгач, барча корхона ва муассасалар фикри инобатга олиниб, «Ёнғин ва унинг оқибатлари» дастурини тайёрладик. Туман босмахонасида нашр қилиб, мактаб ва боғчаларга, муассасалар, ташкилотлар, корхоналар, хонадонларга тарқатдик. Сўнг, давлат ёнғиндан сақлаш назорати бўлими ходимлари жойларда бўлишиб, ёнғинга қарши мавзуларда маърузалар ўтказяптилар.

Бу борада маҳаллий матбуот, радиодан кенг фойдаланяпмиз. Айни пайтда барча муассасаларда, ишлаб чиқариш ташкилотларида, ҳатто қишлоқларда ўт ўчиришга қарши кўнгилли гуруҳларимиз фаолият кўрсатаяптилар. Ана шу ишлар самараси боис жорий йилда туманимизда ёнғин туфайли келиб чиқаётган кўнгилсиз ҳодисалар содир бўлмади.

— Давлат ёнғиндан сақлаш назорати бўлими жамоаси «шўх» болаларнинг ота-оналари билан қандай ишларни олиб бормоқда?

— Илгарилари бу масалага унчалик аҳамият берилмаган. Энди бунга жиддий эътиборни кучайтираяпмиз. Жамоа хўжаликларида, қишлоқларда, ишхоналарда махсус жойлар ажратиб, ҳар ҳафтада бир соат ота-оналар билан машғулотлар олиб бораяпмиз.

Илгор, ёнғинга қарши чора-тадбирларга тўла эга бўлган муассасаларнинг тажрибалари оммалаштирилмоқда.

Албатта, ҳали ҳамма ишларимиз кўнгилдагидек дея олмайман. Бу борада режаларимиз, келгусида амалга ошириладиган ишларимиз талайгина.

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ суҳбатлашди.

ҚАРЗИНГИЗНИ ҚАЧОН ТЎЛАЙСИЗ?

• Мухбир бонг уради

Республикамизда етиштирилаётган пахта толаси жаҳон бозорида еткачи ўринни эгаллайди. Пахтанинг сифатли бўлиши кўп жиҳатдан уруғлик чигитнинг навига боғлиқ. Кейинги вақтда пахта майдонларини бирмунча қисқартириш ҳисобига ғалла ва бошқа экинлар экилмоқда. Эндиги вазифа гектар ҳисобига ҳосилдорликни кўпайтиришдан иборат. Бунга эришиш учун уруғчиликни янада яхшилаш, тезпишар ғўза навларини яратиш зарур.

Сурхондарё вилоятининг 30 га яқин ихтисослашган хўжалиги ҳар йили 30-35 минг гектар майдонда ўрта ва ингичка толали уруғлик пахта етиштиряпти. Мана бу йил ҳам пайкалларда уруғлик ғўза қийғос гуллади.

Деҳқоннинг ҳосилдан кўнгли тўқ. Аммо уни етиштирган уруғлик пахтаси ҳаққини ололмаётгани қийнаяпти. Масалан, республика «Пахтасаноатсавдо» ҳиссадорлик уюшмаси 1994 йилнинг 27 минг 455 тонна уруғлик пахтаси учун берилиши лозим бўлган 4 миллион 854 минг 580 сўмнинг бир сўмини ҳам шу вақтгача хўжаликлар ҳисобига ўтказган эмас. Сара ва элита пахта уруғи тайёрлаб келаётган Ангор туманидаги «Наушаҳар», Термиз туманидаги «Дўстлик», «Янгиариқ», Жарқўрғон туманидаги «Сурхон», Қумқўрғон, Денов, Узун туманларидаги бир қанча хўжаликлар пахта тозалаш заводларига топширган маҳсулоти учун ҳақ ололмай доғда юрибди.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон республикаси қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш чоралари тўғрисида»ги қарорида уруғчилик билан шуғулланувчи хўжалик ва илмий ташкилотларга, экспериментал ва элита уруғчилиги хўжаликлари етиштирган уруғлик пахтаси харид нархларига 5-10 фоиз устама ҳақ тўлаш кўрсатилган эди. Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг ўтган йил 14 январдаги «Пахтанинг районлаштирилиши ва истиқболли навларини экиш, республика хўжаликларини 1994 йил ҳосил учун сифатли уруғлик билан таъминлаш тўғрисида»ги қарорида ҳам уруғлик пахта учун 15-20 фоиз устама ҳақ тўлаш кўрсатилган эди. Афсуски, бу қарор талаблари айрим жойларда бажарилаётгани йўқ.

Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлаган уруғчилик тўғрисидаги низомда уруғлик пахтага тўланадиган пул янаги йилнинг июнь ойигача тўланиши кераклиги ва шу тўловнинг 40 фоизи уруғлик пахта етиштирувчиларга иш ҳақи, мукофот сифатида берилиши кўзда тутилган. Республика Молия вазирлиги ҳукуматнинг ана шу қарорларини бажариши юзасидан кейинги икки йилда уруғлик пахта етиштирувчиларни рағбатлантириш бўйича ўзининг бир неча ҳужжатларини чиқарди. Уларда ҳам уруғчилик хўжаликларга етиштирган уруғ навлари ва сифатига қараб устама ҳақ тўлаш белгиланган.

Уруғлик пахта экиш учун ажратилган ер майдонларини сертификациялаш, чигитни экиш, ғўза қатор ораларига ишлов бериш, етиштирилган ҳосилни сифатли териб олиш агротехника талабларига тўла жавоб бериши лозим. Уруғчилик хўжаликлари пахта етиштириш агротехникасига қатъий амал қилиб сифатли хом ашё тайёрлаш билан бирга уруғчилик жараёнлари учун керакли лаборатория асбоб-ускуналари сотиб олиш, эскиларни алмаштириш, жорий таъмирлаш каби ишларни бажариши керак. Шунингдек, уруғларни саралаб, уни бошқа бегона навлардан тозалаш, терим пайтида чигитнинг зарарланмаслигига алоҳида эътибор бериш лозим. Табиийки бу ишлар катта маблағ талаб қилади.

Мазкур ишга муттасаддилар ана шу муҳим ҳужжатларга қатъий амал қилган ҳолда пахтакорлар мушкулини ҳал этишга жиддий равишда киришадилар деган умиддамиз.

Ч. ТЎХТАЕВ.

• Ислоҳот одимлари

ҲАМ ЎЗИМИЗГА, ҲАМ ЧЕТГА

Ёғ-экстракция ҳиссадорлик корхонамизнинг узлуксиз, тўла қувват билан ишлашини таъминлаш борасида кейинги йилларда вилоятимизда бир қанча муҳим ишлар амалга оширилди. Жумладан, корхонамизга ёғ-экстрация, янги тастер ва экрация ускуналари ўрнатилиб, ишга туширилди. Чигитни тозалаш бўлимида шу пайтгача ишлаб турган бешта «УСМ» русумли чигит тозалагич машиналари ўрнига, унинг қувватини тўла таъминлай оладиган «ОХС» русумли ускуна ўрнатилиб ишга туширилди. Унинг афзаллиги: 2-3 баробар кам электр қуввати сарф қилишида ва атроф-муҳитга зиён етказмаслигида. Яқинда корхонамизда яна бир янгилик рўй берди. Кичик корхона ташкил этилиб, зиғир уруғидан ёғ ишлаб чиқаришни йўлга қўйдик. Шу билан бирга пахта соапстокидан суюқ совун тайёрлаш таъминланди. Эндиликда биз вилоятимиздан ташқари Польша, Россия, Қозоғистон, Татаристонга маҳсулотларимизни жўнатиб, улар билан иқтисодий алоқаларни кучайтиряпмиз.

Айни кунларда корхонамизда 400 дан ортиқ ишчи-хизматчи хизмат қилмоқда. Уларнинг кўпи олий маълумотли мутахассислардир. Улар кунига 400 тонна чигитни қайта ишлаб, 75 тонна оқланган ёғ, 180 тонна пахта шроти ва 130 тонна пахта шелухаси ишлаб чиқармоқдалар.

Жамоамизнинг олдида ҳал қилиниши зарур бўлган муаммоларни ҳал этиш, корхонамизнинг узлуксиз хом-ашё билан таъминлаш, оқова сувларни тозалаш иншоотларини қуриш, экстрация усули билан олинган пахта ёғини ҳидсизлантирувчи қурилма ҳамда янги буғ қозонларини ўрнатишдек муҳим вазифалар турибди. Уларни ҳал этиб, амалга ошириш чораларини кўраяпмиз.

Мейли Жумаев, Ҳамид Сафаров, Чори Бозоров, Халил Асадов, Пирмамат Тиллаев ҳамда Римма Хисамова сингари кўпчиликнинг ҳурмат-эътиборига лойиқ бўлган ишчи-хизматчиларимиз билан ҳақли равишда фахрланамиз. Улар Саид Асадов, Ибод Саидов, Эргаш Отамуродов, Аҳад Кароматов, Чори Авлиёқулов каби меҳнат фахрийларимизнинг ишларини изчил амалга оширмоқдалар.

Жамоамиз учун барча зарур шарт-шароитларни яратишга ҳаракат қиляпмиз. Корхонамизнинг ёрдамчи хўжалигидан келтирилган сут билан ҳар бир ишчини бепул таъминлаб турибмиз. Бундан ташқари, уларга арзон гўшт ҳамда сабзавот маҳсулотлари ҳам етказиб бераяпмиз.

Раҳматилла ЎРОҚОВ,
Қарши ёғ-экстракция ҳиссадорлик жамияти раиси.

• Янгиликдан хабарингиз борми?

АНТИҚА ДОРИ

у дихлофосдан афзал ва саломатликка зиён келтирмайди.

Ўтган йилнинг кузида тиббиёт оламида яна бир янгилик пайдо бўлди. Андижон вилояти деҳқончилик саноати уюшмаси деҳқон фермер хўжаликлари ассоциацияси раисининг ўринбосари, тиббиёт фанлари номзоди А. Усмонов ихтиро қилган дори ўзимизни, қўйинг-ки ҳатто чет эллик мутахассисларни ҳам қизиқтириб қолди. Шу муносабат билан биз янгилик ижодкори билан учрашиб, олимга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик.

— Абдусалом ака, олдингилардан бу дори нимаси билан фарқ қилади?

— Аввало, дори суварак, тахта кана, бурга ва чивинларни йўқ қилиш учун ишлатилиб, гоят фойдаланиш учун қулай. Маълум моддалар ўрик дарахтининг қипиқларига сингдирилиб кичик халатачага жойлаштирилган. Уни меъёрида хонада тутатилса бўлди. Учувчи, қанотсиз заркунандалардан халос бўлинади. Сабаби, тутун уларга нафас йўли орқали таъсир этиб, оқибатда ҳалок қилади.

Дихлорофос ёки бошқа мавжуд препаратлар қандайдир. ёқимсиз ҳид ёки из қолдиради. «Андижон-7» да эса бу ҳолни кўрмайсиз. Масалан, Россиянинг ботқоқлиги атрофидаги хонадонларида дори синовдан ўтказилди. Уй уч соат давомида тутатқи ёрламида димлангач, эшик деразалар очиб ташланди. 15 кун давомида пашша ёки чақувчи бошқа жонзот яқин йўламади.

— Сир бўлмаса айтингчи, Россия давлати ушбу дорини нима учун мамлакатга олиб келишда божхоналарга тўсиқлик қилмади?

— Энг аввало, «Андижон-7» Россиянинг ботқоқлик ҳудудларида синовдан ўтказилиб, яхши самара берди. Демак, мамлакат учун арзон ва қулай экологик жиҳатдан ташвишсиз маҳсулот маъқул келди чоғи. Ўтган йили ушбу дорига Россия федерал комиссияси томонидан муаллифлик гувоҳномаси берилиб, дунё дорилари рўйхатига киритилди. Савол туғилиши мумкин: унда нега айнан Россияда тан олинди? Боиси собиқ Иттифоқ даврида бундай тадқиқотлар фақат ўша жойдагина ҳимоя қилинарди.

«Андижон-7»нинг турдошлари Англия, Германия сингари давлатларда ҳам яратилган. Лекин улар кимёвий усулда бўлиб, таъсир доираси чекланган. Дейлик сувараккa, тахтакана ёҳуд чивин, пашшага ўз кучини кўрсата олмайди. «Андижон-7» бўлса, ҳаммасини бирваракайига бартараф этади. Фақат бугина эмас. Дорилан парранлачилик фабрикаларида, исиқхоналарда, дон сақланадиган омборхоналарда фойдаланиш ҳам яхши самара беради. Текинхўр заркунандалар ташвиш туғдирмайди.

Фазилжон ШОДМОНАЛИЕВ суҳбатлашди.

МАМЛАКАТЛАР, ОДАМЛАР, ВОҚЕАЛАР

• Россия Федерацияси Президенти Борис Ельцин билан Украина Президенти Леонид Кучма ўртасидаги Олий даражадаги учрашув ниҳоясига етди. Унда Қора денгиз флоти масаласи билан боғлиқ ҳужжат имзоланди. Ушбу ҳужжатга кўра, Қора денгиз флоти Севастополга кўчирилади. Украина Президенти Леонид Кучма Россия-Украина Олий даражадаги учрашуви энди ҳар ойда ўтказилади, деди журналистлар билан суҳбатда.

Навбатдаги учрашув Қримда ўтадиган бўлди.

xxx

• АҚШ Япония ҳудудида жойлашган ҳарбий ҳаво кучлари базасидаги Ф-16 ҳарбий самолётларининг сонини қисқартиришга қарор қилди. Мазкур самолётлар уруш хавфи туғилганида Россиянинг Узоқ Шарқига зарба бериш мақсадида жойлаштирилган эди. Энди эса «совуқ уруш» даври ўтди. Россия Итуруп оролидан ўз ҳарбий самолётларини олиб кетди. Натижада, Россия авиациясининг Япония ҳудудига ҳужум қилиш эҳтимоли йўқолди.

xxx

• Япония ҳукумати суд орқали «АУМ СИНРИКИО» диний мазҳабини тарқатиб юборишга қарор қилди. Тергов ишлари натижасида шу нарса маълум бўлдики, ушбу диний мазҳаб Россиядан АК-74 «Калашников» ўт очар қуроли нусхасини яширинча келтириб, уни ялпи ишлаб чиқаришга уриниб кўрган.

xxx

• АҚШ Давлат котиби Уоррен Кристофер Исроил Бош вазири Исҳоқ Рабин билан учрашди. Учрашувда у Яқин Шарқдаги тинчлик музокараларининг муваффақиятли ривожига умид билдирди. Ҳозирги вазиятни у «Тинчлик учун кутилмаган имкониятлар пайдо бўлди», дея баҳолади.

xxx

• Миср Президенти Ҳусний Муборак Исроил Бош вазири Исҳоқ Рабин билан музокара ўтказди. Унда Яқин Шарқдаги тинчлик музокаралари жараёни билан боғлиқ масалалар муҳокама этилди. Олий даражадаги учрашувга кейинроқ АҚШ Давлат котиби Уоррен Кристофернинг ҳам қўшилиши кутилмоқда.

xxx

• Мисрнинг Абу Каркас шаҳри яқинида ҳукуматнинг хавфсизлик кучлари билан қўпорувчилар ўртасида тўқнашув юз берди. Натижада 5 нафар қўпорувчи ва икки ҳарбий хизматчи ҳалок бўлган, дейилади шу мавзудаги хабарда.

xxx

• Ҳиндистоннинг собиқ Бош вазири Ражив Гандига суиқасд қилганлар устидан қўзғатилган суд жараёни шу йилнинг охиригача ниҳоясига етади. Бу ҳақда ушбу жиноятни ўрганиб чиқаётган махсус гуруҳ аъзолари ҳукумат вакиллари билан учрашувда маълум қилди.

xxx

• Франциядаги барча газета ва журналар ўз саҳифаларида мамлакат янги президентининг расмий суратини чоп этди. Анъанага биноан Францияда ҳар бир янги Президентнинг расмий сурати (портрети) олинади. Расмий сурат Франциянинг 36000 мэрияси, шунингдек, давлат муассасалари, чет элдаги элчихона ва ваколатхоналарда осиб қўйилади. Собиқ президентлардан фарқли ўлароқ, давлат раҳбари ўз қароргоҳи — Елисей саройи олдида суратга тушган. Суратнинг орқа кўринишида мамлакатнинг қароргоҳи тепасида ҳилпираб турган уч рангли байроғи акс этган.

Расмий суратни олиши учун Президент Жак Ширак суратказ аёл Беттина Ремени танлади.

Назарий сабоқлар

АДОЛАТ ЎЗИ НИМА?

Миллий мустақиллигимизнинг маънавий пойдевори-иймон, диёнат, виждон, аҳлоқ ва ирфон устига қурилиши лозим. Зеро, Шарқда «аҳлоқий, маънавий қадриятлар сиёсий муносабатлардан ҳам устунлик касб этиши зарур» деб бежиз айтилмаган. Чунки жамиятнинг тараққиёти, иқтисодий ислоҳотларнинг самарали бўлиши, бугунги муваққат-иқтисодий қийинчиликдан қутилиш йўли ҳам, аввалом бор, инсон билан боғлиқ, унинг виждони, эътиқоди билан белгиланади. Шу боис жамият ҳаётида нопокликни йўқотиш, иш юритишда адолат ва қонунчиликни қарор топтириш, раҳбарлик ишларига тўғри одамларни жалб этиш — ҳуқуқий давлатга замин яратиш демакдир. Ҳуқуқий давлат қонунга асосланади. Ва фақатгина қонуний нормалар, принциплар асосидагина миллий ҳамжиҳатликни таъминлаш, мустақил ривожланиш йўлидан боради. Қонун жамиятда барча фуқаролар, табақалар, турли элат ва халқларнинг баробарлигини, ҳамжиҳатлигини таъминлаш қуроли, айни вақтда демократияни амалий жиҳатдан юзага чиқариш воситаси ҳамдир. Қонун ҳуқуқий давлатнинг пойдевори, давлат эса қонунчиликни юзага чиқариш ва ҳимоя қилиш учун моддий воситадир. Республикамиз Президентининг адолат ва ҳақиқат ғояси қонунчилик фаолиятимизнинг замини, бош йўналиши бўлиши шарт, деган сўзлари бугунги кунда ҳар биримиз учун дастуриламал бўлиб қолди.

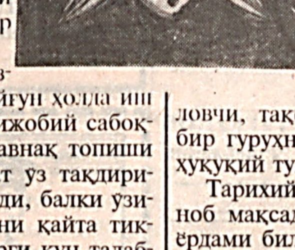

Ўзбекистон келажаги буюк давлат деганимизда, ўтмиш авлодларимизнинг доно фикрларига уйғун ҳолда иш олиб бориш, уларнинг тарихий тажрибаларидан ижобий сабоқлар олиш орқали миллатнинг шаклланиши ва равнақ топиши назарда тутилади. Миллий мустақиллик нафақат ўз тақдиримизни ўзимиз белгилаш ҳуқуқини қўлимизга берди, балки ўзимизни таниш, англаш, миллий қадриятларимизни қайта тиклаш учун ҳам кенг имкониятлар туғдирди. Ҳозирги кун талаблари ва эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда жамиятимизни соғломлаштириш, халқимизни маънавият ва адолатпарварлик, маърифатпарвалик каби эзгу фазилатларини юзага чиқариш имкониятлари миллий истиқлол шарофати билан юзага келди. Миллат учун бу ҳуррият-адолат тантанасидир.

Шундай қилиб, адолат-тенглик ва ҳурриятнинг ифодаси. Ҳуррият бировни ўзига қарамлик қилишга, бировнинг мол-мулкига хиёнат қилишга, бировни ўлдиришга ёки зарар етказишга йўл қўймайди. Чунки ҳуррият қонунга асосланади: қонун доирасида олиб борилган ишлар аҳлоқий ва ҳуқуқий жиҳатдан ҳақли ҳисобланади. Кундалик турмушда, ўзаро муносабатларда инсон ҳуррияти (эркин фаолияти) қонун билан аҳлоқий нормалар билан чекланган бўлади. Ҳурриятни тўғри тушунганимиздагина ва уни ҳаётимизга тўғри татбиқ этганимиздагина бу буюк неъмат — ҳуррият ва адолатни сақлаб қолишимиз ва ундан кейинги авлодларимиз баҳра олишлари мумкин.

Адолат ўзи нима? Адолат — мураккаб, кўпқиррали тушунчадир. У ўз мазмунига кўра, аҳлоқий, ижтимоий, ҳуқуқий, сиёсий муносабатларни қамраб олади. Адл-адолат, тўғрилик, инсоф маъноларини англатади. Ички маъноси бўйича адолат тушунчаси «қонун», «қонунчиликнинг» ифодаси бўлиб, қадимги юнон тилидаги «дикл» сўзига монанд келади. Лотин тилида «юстицио» сўзи — ҳуқуқ, қонун, ҳокимият ўзагидан келиб чиққанлигини ифоадайлайди. Шу нуқтаи назардан адолат қонун-қоидага, тартибга монанд хатти-ҳаракатларнинг ифодасидир.

«Яхшилик», «фазилат», «идеал» каби аҳлоқий тушунчалардан фарқли ўлароқ, адолат ўз мазмунига кўра кишиларнинг ижтимоий фаолияти билан узвий равишда боғлиқ тушунчадир. Шу боисдан адолат ғояси азалдан буюк сиймоларни ҳаяжонлантириб келган. Унинг ижтимоий ва фалсафий мазмуни ҳар бир тарихий давр ва муайян шароитларнинг талабига мувофиқ ўзгариб турган ва мазмунан тобора бойиб келган. Ибтидоий жамоада адолат тушунчаси мавжуд қоидаларни бузганларга нисбатан жазо бериш талабини ифодалаган. Бу ҳар кимнинг қилмишига яраша жазо олмоғи лозим, деган қоидада ўз ифодасини топган. «Ал қассоси мин ал ҳақ»— жиноят жазоланмай қолмайди, деган Ҳадиси шариф ҳам шу маънони англатади. Алишер Навоий «Садди Искандарий» достонида адолат юзасидан шундай дейди:

Ёмонга жазо гар сиёсат дурур,
Яхшига мурувват тариқий риёсатдур.

Илм ва маданият юксалиши билан адолат ғояси ҳам «кўзга кўз», «қонга-қон», «тишга-тиш» каби содда тушунчалардан, аста - секин турли фалсафий, аҳлоқий, ижтимоий-сиёсий, таълимотларда ўз ифодасини топди. Унинг мазмуни тор маънодаги интиқом, қасос тушунчалари билан чекланиб қолмасдан, жамиятдаги социал зулм ва тенгсизликни тўғри фаҳмлаб, уларни йўқотишни ҳуқуқий, аҳлоқий ва сиёсий томонларини ифодаловчи қарашлар ва ғоялар мажмуасида мужассамланади. Бу айни вақтда кишилик жамиятининг ўз тарақиёти жараёнида босиб ўтган мураккаб изланишлар ва кураш йўлининг, шунингдек, илм ва тафаккур тараққиётининг ифодаси ҳамдир.

Бугунги иқтисодий ислоҳатларни амалга ошириш, бозор иқтисодиётига ўтиш шароитларида кишиларнинг меҳнатда мустақилликка ўзларининг ижодий имкониятларини тўла жорий этишга интилишлари табиий жараёндир. Меҳнат соҳибларининг ақлий ва жисмоний қобилиятларини тўла жорий этишлари учун, уларнинг меҳнатда ва ҳаётда бегоналашувини бартараф этиб, турли бюрократик ғов-тўсиқлардан ҳоли қилиш ижтимоий — иқтисодий тараққиётимизни тезлаштирувчи муҳим омиллардан бири. Жамиятимиз тараққиётининг истиқболига нисбатан бундай ёндошув ижтимоий адолат юзасидандир.

Шарқ мутафаккирлари ижтимоий адолатни ҳақиқатнинг мезони деб атаганлар. Умуман, адолат жамият таркибининг барқарорлигини таъминловчи, тақсимот соҳасида ва ижтимоий муносабатларда ҳар бир гуруҳнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини белгилаб берувчи ҳуқуқий тушунча (қонун) сифатида шарҳланади.

Тарихий тажриба шуни кўрсатадики, буюк ғоялар, олижаноб мақсадлар шуларга мос аҳлоқий ва қонуний воситалар ёрдами билан амалга оширилгандагина ижобий натижаларни келтириб чиқариши мумкин.

Сиёсат ва аҳлоқ, уларнинг мутаносиблиги ғояси ҳамиша муҳим аҳамият касб этган. Шарқ мутафаккирлари сиёсат, таълим-тарбия инсонда маънавий камолот, одамийлик, адолат ва шу каби аҳлоқий фазилатларни қарор топтириш учун хизмат қилмоғи лозим.

Адолат — аҳлоқий тушунча сифатида меҳр-шафқат, хайр-саховат, раҳмдиллик каби инсонийлик ҳис-туйғуларида ифодаланади. Шу маънода адолат айрим шахсларнинг ўзаро муносабатлари, хатти-ҳаракатлари ва қилмишларига нисбатан берилган маънавий (аҳлоқий) баҳо бўлиб, қилинган ишларнинг аҳлоқий қоидаларига ва нормаларига муносиб ёки номуносиб эканлигини билдиради. Бошқача айтганда, аҳлоқий категория сифатида адолат одамларнинг бир-бирларига зиён етказмаслик, бировга хиёнат қилмаслик, бошқаларнинг манфаат ва ор-номусига тегмаслик, инсоний ҳурмат қилиш, унинг азоб-уқубатларига ҳамдард бўлиш каби талабларда мужассамланади.

Адолат ҳуқуқий категория сифатида давлат ишларининг қонунийлик асосида олиб борилишининг, қонунчиликнинг, қонун-қоидаларнинг амалда жорий этилишининг ифодасидир. Шу нуқтаи назардан адолат ҳар бир жамият аъзосининг ҳуқуқларини таъминлаш, қонунни қарор топтириш демакдир.

Бугун биз ҳуқуқий давлат асосларини яратиш, ватандошларимизда ўз халқига мамлакатига садоқат ҳис-туйғуларини шакллантириш, уларни ватанпарварлик руҳида тарбиялаш давлатчилигимизни барпо этишнинг амалий ва маънавий воситалари эканлигини тўғри англамоғимиз лозим. Мустақил Ўзбекистонда ҳуқуқий давлат бунёд этилаётган даврда ўтмиш аждодларимизнинг тажрибаларини ўрганиш, уларнинг ибратли ишларидан ижобий сабоқ олиш, умуминсоний қадриятларга асосланган дунёқарашимизни ва янгича тафаккурни шакллантириш, миллатнинг ўзлигини англаши, ижтимоий тараққиётимизнинг равнақ топиш йўлидаги муҳим қадамлардан биридир. Ижтимоий адолатнинг ҳаётимизда жорий этилиши шу жумладан, миллатлар ҳамжиҳатлиги, жамиятда ижтимоий гуруҳлар ва турли миллатлар ва халқлар ўртасидаги уйғунлик ҳақиқат (қонун) ҳукмронлигининг ифодасидир. Адолат эса ҳақиқатнинг бош мезонидир. Ҳар бир одамнинг онгли равишда ўз вазифасини бажариши, масъулияти ва интизомини сезиши, ўз бурчини англаб фаолият кўрсатиши бу — адолатдир.

Абдумалик ОРИПОВ,
фалсафа фанлари доктори,
профессор.

ПОРА ҚИЛУР

Порахўр бўлса гар ишбоши, овора қилур,
Бўлма овора, юрак-бағринг эзиб, пора қилур.

Йўқ гувоҳинг, йўқ илож, бошқа бирор чоранг йўқ,
Сезса у бу қилиғинг, бошқачароқ чора қилур.

Кўрки, ён-атрофида неча лаганбардорлар —
Қўлда қайроқ чалишиб, елкада тоғора қилур.

Бермасанг борма яқин, сўзда ўзинг оқлашга,
«Пора бермоқчи бу!» деб, балки сени қора қилур.

Билмаганлар сени айблаш ила оламга ёйиб,
Бурнини сурнай этиб, қорнини ноғора қилур.

«Қилмади фош, буни ҳеч ким!» демаю сабр эткин,
Уни фош этувчилар истаганинг зора қилур.

Порахўр ҳар кун эмас, қўлга тушар якбора,
Халқ уни кунда эмас, ҳукмини якбора қилур.

Порахўрларни ёзиб, порала Собир қўрқмай,
Ҳамма халқ сен тарафинг, ўзлари наззора қилур.

Собир АБДУЛЛА.

Ҳайвонот оламида

ТУЯНИНГ САРТОРОШИ

Саҳро туяларининг бошидаги пўпи сочларини чўкиб ётганда қора қушчалар тумшуқ тароқлари билан чигалларини ёзиб, тараб, сипо қилиб қўйишади. Бу беминнат хизмат пайтида туялар жаҳлланиш ўрнига «гўзаллик салонида» ўтиргандай ҳузур қилар, ёққанидан кўзларини юмиб олар экан. Патак бўлиб қотган сочингни биров келиб ҳақ олмай тозалаб, тараб қўйса яхши-да. Қора қушлар эса беминнат дастёр. Туядай баҳайбат ҳайвоннинг сочини тараб қўйишдай шон-шараф ишдан ҳам, қорининг ташвишидан ҳам бiратўла қутулиб қўяқолишади...

Ғози РАҲМОН.

Тиббиёт ходимлари кунига

ЭЛ СОҒЛИҒИ — ЮРТ БОЙЛИГИ

«Эл соғлиги — юрт бойлиги» деган халқимизда ажойиб нақл бор. Ҳа, халқи жисмонан соғлом бўлган юртнинг эртаси ҳам, бугуни ҳам ишончлидир. Зеро, соғлом тупроқда умрибоқий чинорлар кўкаради. Тиббиёт ходимларига иши тушмаган одам кам топилади. Иссиқ жоннинг иситмаси бор-да ахир. Ҳануз эсимда...

Бундан икки йил бурун бир қадрдон дўстимизни кўриш учун Республика Соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли 1-клиник шифохонага бордик. Ўшанда шифохонанинг деворлари кўчган, поли чўккан хоналарга, шифохона ҳовлисининг гариб аҳволига қараб, ўтиш даврида, деб замонга тўнкаб кетаверган эдик. Қолаверса, уни таъмирлаш учун ҳам анчагина маблағ зарур бўлади. Яқинда йўлимиз тушиб, яна шу шифохонага бордик. Тўғрисини айтиш керак, шифохонанинг шунчалик ўзгариб кетганини кўриб ҳайратландик. Бу даво маскани икки йил ичида гўё ёшариб кетгандек эди. Ҳовлига кирганингизда ўзингизни худди истироҳат боғига киргандек ҳис этасиз. Йўлкалар саришта, сув сепилган, ранг-баранг очилган гулларнинг анвойи анбарлари, беихтиёр кўнглимизни кўтариб юборди. Шифохонанинг ўзига хос ҳавоси эса кишига дармон бағишлайди, руҳингизни енгил, қилади. Бундай ижобий ўзгаришни кўриб, менда шундай хайрли ишларга бош-қош бўлган инсон билан суҳбатлашиш истаги туғилди. Хўжалик ҳисобидаги даволаш бўлими бошлиги Раззоқ Рузиметов шундай деди:

— Ҳаммаси раҳбарга боғлиқ. Унинг тадбиркорлиги, ғайрати кўп нарсани ўзгартириб юбориши мумкин. Таниқли раҳбар, тажрибали мутахассис Мурод Холмедович Қодиров бултур жамоамизга бош шифокор этиб тайинлангандан сўнг, мана қисқа фурсат ичида кўп ва хўп яхши ишлар амалга оширилди. Минг марта эшитгандан бир марта кўрган афзал дейишади. Марҳамат ўзларинг бир айланиб кўринглар. Бош шифокор муовини Ширин Бозоров ҳамроҳлигида бўлимларни айланиб чиқдик. Бўлим мудири айтган гаплар ҳақ эканлигига яна бир карра ишондик. Айниқса хўжалик ҳисобидаги бўлимнинг даволовчи хоналари мақтаса арзигулик. Кўпи бир кишилик, ҳар бир хонада совитгич, телефон, ҳатто телевизорлар ҳам мавжуд. Дори-дармон муаммоси деярли йўқ. Беморлар ҳам шифокорлардан ғоят миннатдорлигини такрор-такрор таъкидлашади.

— Жуда яхши қарашаяпти, келганимдан бери ўзимни анча енгил ҳис этаяпман. Ҳаммаларига минг раҳмат,— дейдилар Зангиота туманидан келган онахон Комила ая Ҳасанова.— Айниқса, катта ҳамшира Тамара Ли ҳам ширинсўз, ажойиб инсон экан. Уларнинг мадади туфайли худога шукур, саломатлигим тикланаяпти.

Бундай касбига фидойи инсонлар мазкур клиник шифохонасида жуда кўп. Уларнинг тинимсиз меҳнати, муолажаси орқали кунига ўнлаб беморлар шифохонада саломатчилигини тиклаб, хуш кайфият билан уйларига қайтишмоқда. Шифохонадан қайтар эканмиз бош шифокор мурод Қодировнинг сўзларини эсладик: «Бу эзгу ишларимизнинг дебочаси. Ҳали қиладиган яхши ишларимиз жуда кўп, режаларимиз ҳам халқимизнинг саломатлигини ўйлаб амалга оширилади».

Мустақил Республикамизнинг равнақ топиши йўлида тинимсиз изланаётган бундай фидойи инсонларнинг сони кўпаяверсин.

Холмат МИРЗАКАРИМОВ.

СУРАТЛАРДА: Хўжалик ҳисобидаги даволаш бўлими шифокори Ғафуржон Тиллабоев (чапдан), бўлим мудири Раззоқ Рўзиметов ва ҳамшира Лилия Камолиддинова электрокардиограмма хонасида; асаб касалликлари бўлими мудири Сулув Исмоилова.

Муаллиф олган суратлар.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

19 — 25 ИЮНЬ

ДУШАНБА, 19

ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 «Мураббий».
18.40 Футбол шарҳи.
18.55 Эстрада концерти.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Мен буюк юрт ўғлидурман».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Ўзбекистон — хорижликлар нигоҳида».
22.00 Уйғун. «Ибн Сино». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
23.40 Эълонлар.
23.45 — 00.10 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. «Кўзмунчоқ».
19.00 «Таҳлил».
19.10 «Йўловчи ва транс-порт».
19.40 «Ҳамшаҳарлар».
21.10 — 22.45 «Энди сизни ким деб аташ керак?». Бадиий фильм.

ЎзТВ III

«ОСТАНКИНО» РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ, РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

17.55 «Тиғиз пайт».
18.15 «Жозефина ёки шуҳратпарастлик комедияси». Телесериал. 9-серия.
19.05 «Эркак ва аёл».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.40 А. И. Солженицин билан учрашув.
21.00 «Хусусий детектив Нестор Бурманинг саргузаштлари». Телесериал (якунловчи серия).

*

21.45 Телефильм.
21.55 Эълонлар.
22.00 «Вести».
22.25 «Тафсилотлар».
22.35—22.45 Криминал хабарлар экрани.

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Дўст билан обод уйинг».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

*

«ОМАД» таништиради:

20.40 «Жаҳон географияси».
21.30 Эълонлар.
21.40 Видео — «О».
23.20 Эълонлар.
23.25 «Курьер».
23.35 «... яна об-ҳаво ҳақида».
23.45 — 23.55 «Постфактум».

СЕШАНБА, 20

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Жавоҳирлар маликасига ҳужум». Бадиий фильм.
9.30 Немис тили.
10.00 «Ёшлик» студияси. «Яхшиларга эргашиб».
10.30 «Абитуриент-95». Физика.
11.00 «Кашф этилаётган имкониятлар».
11.30 «Сиҳат-саломатлик» почтасидан.
12.00 — 14.00 «Умидлар йили». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Эртаклар — яхшиликка етаклар».
18.45 Телефильм.
18.55 Бастакор Турсун Азимов асарлари.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Осойишталик посбонлари».
20.10 «XXI аср бўсағасида».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Миллий хавфсизлигимиз кафолати».
22.00 «Бир актёр театри». О. Эргашев. «Она меҳри».
22.50 Эълонлар.
22.55 — 23.20 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

18.30 «Мультфейерверк».
19.00 «Дунё табиати».
19.50 Янгиликлар.
19.55 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
20.15 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
20.40 Видеогид.
21.00 «Теле-ателье-шоу».
21.10 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.50—23.30 «Кинонигоҳ».

ЎзТВ III

«ОСТАНКИНО», РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

6.30—8.00 «Телетонг».

* * *

17.55 «Тиғиз пайт».
18.15 «Жозефина ёки шуҳратпарастлик комедияси». Телесериал. 10-серия (якунловчи).
19.05 «Мавзу».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.40 Бадиий фильм.
20.55 «Ча, ча, ча». Кинокомедия (Финляндия, Швеция, 1989 й.).
22.00 «Вести».
22.25 «Тафсилотлар».
22.35 «Жойлардан репортажлар».
22.50—23.45 Тунги телесериал. «Ноқулай аёл». Бадиий фильм. 1-фильм (АҚШ).

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».

*

18.55 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
19.15 Телефильм.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.50 «Рангинкамон» (тожик тилида).
21.30 «Файзли уйда». Украина маданий маркази.
22.05 «Би-Би-Си» янгиликлари.
22.15 — 23.00 «Соккер-клуб». Футбол шарҳи.

ЧОРШАНБА, 21

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 Болалар учун фильм. «Коинот сири».
9.15 Алифбо сабоқлари.
9.45 «Ёшлик» студияси. «Талабалик йилларим».
10.20 «Абитуриент-95». Математика.
10.50 «Аждодлар мероси — хазина».
11.20 Ўзбек куйларидан концерт.
11.50 «Бир ўлкаки...».
12.30 — 14.00 «Маърифат» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Умид учқунлари».
18.45 Спорт хабарномаси.
18.55 «Буни умр дерлар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Инсон ва қонун».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Кино, кино, кино».
22.20 «Олтин мерос». Ўзбекистон халқ артисти Ғанижон Тошматов.
23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.45 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 «Ўзим ҳақимда».
19.00 «Шоҳсупа сари».
19.30 «Мусиқий меҳмонхона».
20.30 «Бумеранг».
21.00 «Янги иқтисод».
21.15 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Галерeяда бир оқшом».
21.25 «Тошкент оқшомида».
22.25 — 23.55 «Кинематограф».

ЎзТВ III

«ОСТАНКИНО», РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

6.30—8.00 «Телетонг».

* * *

18.00 «Тиғиз пайт».
18.20 «Ғаройиб костюм». Телевизион бадиий фильм («Грузия-фильм»).
19.05 «Орзу-истаклар фабрикаси».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

*

20.45 «Астрология». Лайма Вайкуле.
21.05 «Жаҳон дўконлари».
22.05 «Вести».
22.25 «Тафсилотлар».
22.35—23.30 Тунги телесериал. «Ноқулай аёл». Бадиий фильм. 2-фильм.

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 «Хазинамиз таянчи».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).

*

19.50 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

«ОМАД» таништиради:

20.40 — 23.40 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

ПАЙШАНБА, 22

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Ватандан узоқда». Бадиий фильм.
9.30 «Соғлом авлод учун».
9.50 «Фахрийлар — фахримиз».
10.30 «Абитуриент-95». Она тили ва адабиёт.
11.00 «Буни ҳамма билиши керак».
11.40 Инглиз тили.
12.10 — 14.00 «Ёшлик» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Болалар учун. «Сеҳрли мўйқалам».
18.30 «Булоқлар кўз очганда».
18.55 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Мурод Соҳибов куйлайди.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Арзанда эмас, пазанда бўлинг!».
20.20 «Юзма-юз».
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Юрт ҳақида қўшиқ». Публицистик кўрсатув.
22.15 «Нигоҳ».
23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.45 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

18.30 «Омад» тақвими.
18.35 «Кўнгил».
18.40 «Муҳаббатга ошно қалблар».
19.00 «Теле-ателье-шоу».
19.10 Янгиликлар.
19.15 Видео янгиликлари.
19.35 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
20.20 — 22.00 «Кинонигоҳ»

ЎзТВ III

«ОСТАНКИНО», РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

6.30—8.00 «Телетонг».

* * *

17.55 «Тиғиз пайт».
18.25 «Улар Ватан учун жанг қилдилар». Бадиий фильм. 1-серия («Мосфильм», 1975 й.).
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.40 «Москва, Кремль».
21.05 «Улар Ватан учун жанг қилдилар». Бадиий фильм. 2-серия.

*

22.00 «Вести».
22.25 «Тафсилотлар».
22.35—23.15 Хоккей. Стэнли кубоги. Финал.

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.45 Туркия телевидениси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00 «Бозор иқтисодиёти сабоқлари».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Ёшлик» студияси. «Ғазалхон ёшлигим».
20.25 «Ўзбекистон: ҳамкорлик йўлидан».
21.00 «Замандас» (қозоқ тилида).
21.40 «Безнен мирас» (татар тилида).
22.20 — 23.20 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.

ЖУМА, 23

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Муваффақиятга элтувчи йўл». Кинодастур.
8.30 Немис тили.
9.00 «Халқ ижодиёти».
9.30 Болалар учун. «Ёзимиз — соз ўтмоқда».
10.00 «Суянч».
10.30 «Ёшлик» студияси. «Мўъжизалар оламида».
11.10 — 13.10 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Бугун». Ахборот кўрсатуви.
18.10 Ўзбек давлатчилиги тарихи.
18.40 Мусиқий дақиқалар.
18.55 «Ислоҳот ва масъулият».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Тараққиёт».
20.15 «Етти иқлим садоси». Халқаро шарҳловчилар давраси.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 «Вақт — ҳакам».
22.15 «Мақом кечаси».
23.15 Эълонлар.
23.20 — 23.45 «Ўзбекистон» ахбороти.

ЎзТВ II

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
19.00 «Бу бўстон аро...».
19.30 «Билиб қўйган яхши».
19.55 «Саломат бўлинг!».
20.25 «Бизнес-академия».
20.50 «Экология ва ҳаёт».
21.20 — 22.20 «Кинотриада».

ЎзТВ III

«ОСТАНКИНО», РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

6.30—8.00 «Телетонг».

* * *

18.25 «Ўйин ва эрмаклар». В. Шукшиннинг шу номли ҳикояси асосида қисқа метражли телевизион бадиий фильм («Ленфильм»).
18.50 «Мўъжизалар майдони».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

*

20.45 Телефильм.

*

21.00 «К-2» таништиради...
21.50 «Автомиг».
22.00 «Вести».
22.25 «Тафсилотлар».
22.35—23.30 «Қизиққон ўнлик».

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 «Ёшлик» студияси. «Ёшлик оқшоми».
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.40 «Тадбиркорлик мактаби».

«ОМАД» таништиради:

21.05 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.30 «Автосалон».
21.50 «Панорама».
22.20 Дэвид Копперфильд. «Афсунгарлик билан 15 йил».
22.45 Эълонлар.
22.50 «Даракчи».
23.00 Эълонлар.
23.05 — 00.45 Видео — «О».

ШАНБА, 24

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Янгроқ қўшиқлар». Бадиий фильм.
9.25 «Ёшлик» студияси. «Онамнинг ўгитлари».
10.05 «Кинокўзгуда акс этган санъат».
10.35 «Алпомиш авлодлари».
10.55 Ўсмирлар учун. «Ўйла! Изла! Топ!».
11.40 «Анъана ва замон».
12.20 «Театр учрашувлари». М. Тошмуҳамедов номидаги Қашқадарё вилоят театри.
13.20 «Ғолиблар».
14.00 — 14.40 «Рубобим тори иккидур». Мусиқий кўрсатув.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Кичкинтоймиз — гижингтоймиз».
18.40 Спорт хабарномаси.
18.50 «Кино ва болалар».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Ялла ва рақслар».
20.30 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.25 Эълонлар.
21.30 Футбол бўйича Олимпиада ўйинлари саралаш турнири. Ўзбекистон — Қозоғистон терма командалари.
23.00 Эълонлар.
23.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
23.15 «Тунги ёғду». Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

9.00 «Мультфейерверк».
9.30 Табиат дунёси.
10.20 Янгиликлар.
10.25 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
10.45 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.10 Видеогид.
11.30 «Теле-ателье-шоу».
11.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.20 «Кинонигоҳ».
14.00 — 18.30 «СПОРТ ҚИТЪАСИ».

*

«Тошкент» студияси таништиради:

18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.10 «Антенна».
19.40 «Акс-садо».
20.10 «Пульс». Хабарлар.
20.25 «Менинг кучам».
20.40 — 22.10 «Кинематограф».

ЎзТВ III

«ОСТАНКИНО», РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.10 Жан Луи Трентиньян «Эркаклар иши» детективида (Франция).
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 «Кулги панорамаси». Е. Петросян олиб боради.

*

21.25 «Аншлаг».

*

22.00 «Вести».
22.20 «Автомиг».
22.25 — 23.25 «Юлдузлар ёғилганда».

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

10.00 «Умид» (уйғур тилида).
10.40 «Ўзбекистон — умумий уйимиз».
11.30 — 13.00 «Ёшлик» студияси. «Талабалар саҳнасида».

***

17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.

*

18.40 «Мультикарусель».
18.55 «Мамлакатлар, одамлар, воқеалар».
19.20 Телефильм.
19.30 «Ўзбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.50 «Жараён».
20.25 «Шалом!»
20.55 «Мусиқий саёҳат».
21.30 «Би-Би-Си» янгиликлари.
21.40 «Бу ажиб дунё».
22.00 — 22.10 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

ЯКШАНБА, 25

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш кўрсатуви.

*

8.00 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
9.30 «Шоҳруҳ» клуби.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Имконият излаб».
11.25 «Санъат маскани». М. Уйғур номидаги Санъат институтининг 50 йиллигига.
12.25 — 13.55 «Нурли келажак». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим».
19.05 «Ойнаи жаҳонда...».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ҳафтанома» (рус тилида).
20.00 Эълонлар.
20.05 «Гўзал Фарғонам менинг». Мусиқий кўрсатув.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ҳафтанома».
21.30 Эълонлар.
21.35 «Тимсол» видеоканали.
23.05 Эълонлар.
23.10 — 23.40 «Ҳафтанома».

ЎзТВ II

«ОМАД» таништиради:

10.00 «Омад» тақвими.
10.05 «Кўнгил».
10.10 «Муҳаббатга ошно қалблар».
10.30 «Теле-ателье-шоу».
10.40 Янгиликлар.
10.45 Видео янгиликлари.
11.05 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
11.50 — 13.30 «Кинонигоҳ».

***

17.00 «Совға».
17.30 «Жаҳон географияси».
18.20 Эълонлар.
18.25 Видео — «О».
20.05 Эълонлар.
20.10 «Курьер».
20.30 «...яна об-ҳаво ҳақида».
20.40 «Постфактум».
20.50 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.10 «Компьютер-Осиё».
21.40 «Панорама».
22.10 Дэвид Копперфильд. «Афсунгарлик билан 15 йил».
22.45 Эълонлар.
22.50 «Даракчи».
23.00 Эълонлар.
23.05 — 00.45 Видео — «О».

ЎзТВ III

«ОСТАНКИНО», РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.00 «Юзма-юз». А. Любимов олиб боради.
18.30 «Ардоғимиздаги санъаткорлар». «Самоцветы» ансамбли.
19.15 «Ота ва бола Дракула». Даҳшатлар комедияси (Франция).
21.00 «Якшанба».

*

21.50 Телефильм.

*

22.00 «Вести».
22.25 «Автомиг».
22.30 «Ксюша ҳузурида».
23.00 «Давр дарёси».
23.05—00.05 «Тўлин ой».

ЎзТВ IV

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

9.00 Аэробика.
9.15 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!» Мультфильм.
9.55 «Жонли сайёра».
10.15 «Менинг кучам».
10.30 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
12.15 — 12.25 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).

***

17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мамлакатлар, одамлар, воқеалар».
19.10 «Подиум».
19.30 «Ҳафтанома» (рус тилида).
20.00 «Хорижнинг биринчи элчилари».
20.35 «Дурдаршн» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.35 «Ҳамкорлик — тараққиёт нишонаси».
22.10 «Би-Би-Си» янгиликлари.
22.20 «Бу ажиб дунё».
22.40 — 22.50 «Си-Эн-Эн» янгиликлари.

• Жаҳон адабиётидан

ЭЗОП

Масаллар

БУРГУТ, ЗАҒЧА ВА ЧЎПОН

Бургут юксак қоядан парвоз қилиб, олдида юрган қўзичоқни илиб кетди. Буни кўрган зағча мен ҳам шундай қилолмайманми, деб ҳасад билан қанот қоқди-да, подада юрган қўйга чанғал солди. Лекин панжалари қўйнинг жунига уралашиб учолмай қолди. Шу пайт етиб келган чўпон уни тутиб, қанотларини қирқди-да, кечқурун болаларига олиб бориб берди. Болалар: «Бу қанақа қуш?», деб сўрашди. «Мен-ку, бунинг зағча эканини биламан, лекин у ўзини бургутман, деб ўйлар экан», дея жавоб берди чўпон.

ТУЛКИ БИЛАН ҚОПЛОН

Тулки билан Қоплон кўрк талашиб қолишибди. Қоплон айтармиш: «Мен кўркам», Тулки айтармиш: «Йўқ мен кўркам».

Қоплон кўркамлигига далил қилиб сиртининг товланишини мақтай бошлабди. Тулки бунга жавобан: «Агар кўрк товланишдан иборат бўлса, менинг кўнглим ҳар зумда минг хил товланади», дебди.

БАЛИҚЧИ

Балиқчи дарёга тўр ташлаб қўйиб, ўзи сувга тушибди-да, таёқ билан балиқларни ҳайдаб келаверибди. Дарё соҳилида турадиганлар норози бўлиб, «Ичадиган сувимизни лойқатясан!», дейишибди.

«Лойқалатмасам қандай тирикчилик қиламан, биродарлар?», дермиш Балиқчи.

МУНАЖЖИМ

Бир мунажжим ҳар кеча уйидан чиқиб юлдузларга тикилаверар экан. Бир куни фикр-зикри самода, осмонга тикилиб кетаётганида қудуққа тушиб кетибди. Унинг додвойини эшитган ўткинчи югуриб келиб мунажжимни қудуқдан базўр тортиб олибди-да, дашном берибди: «Ернинг пасту баландини билмас экансан, осмонга тикилиб нима қиласан!».

ХЎРОЗ ВА ХЎЖАЙИН

Бир бой хўжайин хизматкорларини хўроз қичқириши билан уйғотиб, далага ҳайдаркан. Каллаи саҳардан ишга жўнайдиган хизматкорлар уйқудан қолиб, жуда тинкалари қурибди. Бошқа чора тополмай, хўрозни йўқотишибди.

Шундан кейин хўжайин уларни яна ҳам барвақтроқ, ҳатто ярим кечада уйғотадиган бўлибди. Чунки хўроз йўқлигидан қачон тонг отишини билолмай қолибди.

Гап хўрозда эмас экан.

ЧОЛ ВА АЖАЛ

Чол даладан бир боғлам шох-шабба териб келаётган экан, жуда чарчабди. Йўли узоқ экан. Ниҳоятда дармони қуриб: «Э-ҳ, ажал ола қолмабди-да!», деб юборибди. Ажал дарҳол пайдо бўлиб сўрабди: «Хўш, нега чақирдинг?». «Юкимни орқалатиб юборсанг, деб чақирган эдим», дебди қўрқиб кетган чол.

Ҳар қалай жон ширин-да.

ҚОРИН ВА ОЁҚ

Оёқ дебдики: «Хой қорин, мен сени кўтариб юрибман, мен бўлмасам қандай юрардинг: «Бир оз енгилроқ бўлсанг-чи».

«Эҳ, — дебди қорин, — мен бўлмасам нимадан қувват олардинг?».

ФОЛБИН

Фолбин гузарда ўтган-кетганнинг пулини олиб фол очар экан. Бир маҳал қўшниси югуриб келиб: «Уйингизга ўт кетди», дебди. Фолбин дик туриб, уйига қараб чопибди. Бозорчилардан бири: «хой, биродар, ўз уйингга нима бўлаётганини билмасанг, бировларга фол очиб нима қиласан!», дебди истеҳзо билан.

ҚУРУМСОҚ

Бир қурумсоқ топган пулини тиллага айлантириб, бир жойга кўмибди-да, ҳар куни келиб шу жойни бир кўриб кетадиган бўлибди. Бориб бир хабар олмаса кўнгли тўлмас экан. Бир йил шундай бўлибди, икки йил, ўн йил...

Кунлардан бир кун тиллани ўғри уриб кетганини кўриб, дод солганча сочини юла бошлабди. Буни кўрган бир деҳқон маслаҳат берибди: «Менга қара, тилланг ўрнига каттагина бир тошни кўмгинда, илгаридек қатнайвер. Бари бир эмасми, фойдаланмагандан кейин, бу чуқурда тилла ётди нима-ю тош ётди нима?».

• Ҳар тўғрида

ЕР ШАРИ АҲОЛИСИ

Ер шари аҳолиси кунига 250 минг, ҳар ҳафтада 1750 минг, ойда 7,5 миллион, бир йилда эса 90 миллион кишига кўпайиб бормоқда.

БМТ нинг тайёрлаган маълумоти бўйича XXI асрнинг бошида ер юзида 6,1 миллиард киши, бошқа бир маълумотда айтилишича, 2000 йилга бориб Ер шари аҳолиси 6,4 миллиард кишига етади.

2000 ЙИЛДА...

1985 йилнинг ўрталарида Ер юзида 4,9 миллиард киши яшаган бўлса, 1986 йилнинг ўрталарида сайёрамиз аҳолиси 79 миллион кишига кўпайди. Мальтус...

Тадқиқотчи ташкилотнинг сайёрадошларимиз сонининг кўпайиши асосан ривожланаётган давлатлар ҳисобига бўлади. Ҳужжат муаллифларининг фикрича, 1990 йилдан 2000 йилгача аҳоли сони ... 1990 йилда Ер юзида 5,3 миллиард киши яшаган. Ер юзидаги аҳолининг қарийб ярми Хитой, Ҳиндистон ва АҚШ, собиқ Иттифоқ республикалари ва Ҳамдўстлик мамлакатлари ҳудудида яшамоқда.

2034 ЙИЛДА...

Вашингтондаги аҳоли сони ўсиши муаммолари билан шуғулланувчи бюро 2034 йилда планета аҳолисининг сони қанчалик кўпайиши мумкинлиги ҳақида доклад тайёрлади. Унда айтилишича, 2034 йилда ер юзида 8 миллиард киши яшар экан.

2130 йилда эса Ер шари аҳолиси сони 14 миллиард кишига етади.

Кун чиқмоқда, бу гўзаллик тусларига,
Мени кўминг шу анбарнинг исларига.
Турғунбек Маҳкамов сурат-лавҳаси

• Билиб қўйган яхши

ТАБИБ ЎЗИНГИЗ

Олимларнинг аниқлашича қараганда, гўштнинг бир қанча зарарли томонлари ҳам мавжуд. Гўшт маҳсулотларида кимёвий заҳарли моддалар ... сақланиб қолиши туфайли уни кўп истеъмол қилган кишиларда ошқозон-ичак хасталиклари тезроқ юзага чиқади. Бунинг сабаби, танада карбонид моддаси кўпайиб, пешоб ажратиб чиқарадиган шаффоф модда ичакларда чириш жараёнини авж олдиради. Организмда қонни кўпайтиради, бунинг натижасида семириш жараёни бошланади. Шу билан бирга гўшт инсонни тез қаритади. Қон айланиш фаолиятини ўзгартиради. Асабийлик ва жаҳлдорликни кучайтиради. Фикр тиниқлиги ўзгаради. Қарахтлик, лоқайдлик ва оқибатда руҳ тетиклиги камайиб боради.

Булардан ташқари ҳар хил гўштларни, ҳайвон ёғларини кўп истеъмол қилиш, нос ва тамаки чекиш соч тўкилишига ҳам олиб келади.

Баҳриддин ТУРҒУНОВ тайёрлаган.

СЎРАНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

— Лилипутлар ва паканаларга пенсиялар қай тартибда белгиланади?

— Ўзбекистон Республикаси «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунининг 7-моддасида белгиланганидек, ... 15 йилга ... пенсия ҳуқуқига гипофизар митиллик касаллигига чалинганлар (лилипутлар) ва паканалар эга бўладилар:

эркаклар — иш стажи камида 20 йил бўлганда;

аёллар — иш стажи камида 15 йил бўлганда эга бўладилар.

***

— Янги никоҳдан ўтганда пенсияни сақлаб қолса бўладими?

— Эр (хотин)нинг вафот этганлиги сабабли тайинланган пенсия пенсионер янги никоҳдан ўтганда ҳам сақланиб қолади.

***

— Пенсия тайинлаш тўғрисидаги қарор устидан қаерга шикоят қилса бўлади?

— Пенсия тайинлаш тўғрисидаги қарор устидан шикоят қилиш туман (шаҳар) судига берилиши мумкин.

***

— Тўлиқ давлат таъминотида турган болаларга боқувчисини йўқотганлик пенсияси тўланадими?

— Чин етим болаларга тўлиқ давлат таъминотида турган даврида энг кам ойлик иш ҳақининг 100 фоизи миқдорида пенсия тўланади.

Ота-онасининг биридан ажралган ва тўлиқ давлат таъминотида турган болаларга энг кам ойлик иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида тўланади. Шу даврдаги тўланиши лозим бўлган пенсия пули болаларнинг номига жамғарма банкида очилган омонатга ўтказиб қўйилади.

• Донолар ҳикмати

ЯХШИЛИК ҲАҚИДА

• ... Агар бировнинг сенга ҳожати тушиб бош эгиб келса душманинг бўлса ҳам унинг узрини қабул қилиб, ҳожатини чиқаргил: агарда бировдан яхшилик кутар экансан, унга сен ҳам яхшилик қил.

Аҳмад ДОНИШ.

• Яхшилик балодан сақлар қалқондир.

Абу Шукур БАЛХИЙ.

• Биродар бу дунё ҳеч кимга қолмас,
Қолур яхши номинг жаҳонда, шу бас.

Абдулқосим Фирдавсий

• Яхшилик қилмишдир ким сенга бир бор,
Ёдингдан чиқарма сен уни зинҳор.

Носир ХИСРАВ.

• Бир ғариб кўнглини қила олсанг шод,
Яхшидир ер юзин қилгандан обод.

Умар ХАЙЁМ.

• Кишиларга боқсанг ноз-неъмат куни,
Етишар додингга машаққат куни.

Фаридиддин АТТОР.

• Шундай иш танлаб ол, шундай қил меҳнат,
Умрингдан ундан ҳеч чекма хижолат.

Низомий ГАНЖАВИЙ.

• Яхшилар кетидан агар чопарсан,
Истагинг, бахтингни шунда топарсан.

Саъдий ШЕРОЗИЙ.

• Яхшиликдир яхши ишлар пояси,
Яхшиликдир гўзалликнинг мояси.

Хисрав ДЕҲЛАВИЙ.

• Дунёда яхшиликсиз ҳеч урма нафас,
Яхшилар одат фақат шундадир, бас.

Абдураҳмон ЖОМИЙ.

• Киши яхшилиги ишидан маълум,
Яхши йил баҳору қишидан маълум.

Камолиддин БИНОИЙ.

• Гул ҳаммаға ҳар жойда, ҳар вақт,
Раҳмат эшиги очиқ, яхшиларга тахт.

Бадриддин ҲИЛОЛИЙ

ЁМОНЛИК ҲАҚИДА

• Агар яхшилардан бегона бўлмайман, ажралмайман десанг, ёмон сўзловчилар, ғийбатчилар билан ошнолик қилма. Ўзингни тўғри кўрмакчи бўлсанг, ойнанинг орқасига боқма!»

Абдуқодир БЕДИЛ.

• Ёмонларнинг ёмони андоқ одамлар жаҳон ичра,
Йироқ ўлгуси то ўлгунча инсофу диёнатдин.

Аваз ЎТАР ўғли.

• Ёмонлик ўрасан эксанг ёмонлик,
Бирор кун кўрмайсан шодлик, омонлик.

Абдулқосим ФИРДАВСИЙ.

• Ёмон ё яхшилик қилғай ҳар киши,
Шу ёмон, яхшини топмоқдир иши.

Абу АЛИ ибн СИНО.

• Кишига ёмонлик истаган ёмон,
Кўриб ранги бўлади сомон.

Носир ХИСРАВ.

• Фил кўп узоқ яшайди пашша-чибиндан,
Аммо чибин қонхўрликда ошади ундан.

Абдулмажид САНОИЙ.

• Кимки ёмон ишни билади раво,
Ўз қилмишдан топади жазо.

Хисрав ДЕҲЛАВИЙ.

• Эй, биров қасдига чоҳ қазган инсон,
Оқибат ўзингга қуясан қопқон.

Жалолиддин РУМИЙ

• Бир жойда ёмонлик ўргатар ёмон,
Хас-чўпга ёпишар ғарқ бўлган инсон.

Саъдий ШЕРОЗИЙ.

• Ёмондан узоқ бўл, яхшига ёндош,
Умринг зое кетгач, дилинг бўлур ғаш.

Ҳофиз ШЕРОЗИЙ.

• Душманликдан эмас чаён чақиши,
Шундай эрур табиатин ҳоҳиши.

Абдураҳмон ЖОМИЙ.

• Қачон кетар ёмонлик кина аҳли фикридан,
Мақсад йўлин илон излар фақат заҳридин.

Абдуқодир БЕДИЛ.

• Биласизми?

• Арманларда кундалик овқатланишнинг учала пайти ҳам (эрталабки, тушки, ва кечкиси) «Нон ема» маъносини англатади.

• Ўзбеклардаги «нонушта» - эрталабги овқат нондан бошланганлигини билдиради.

• Ҳинд халқида кундалик овқатланиш «долрота»деб аталади. Бу ибора ҳам донни (гуручни), ҳам нонни англатар экан.

• Пушту тилида «додъи» сўзи ҳам овқатланиш, ҳам нон деган маънони билдиради.

• Рожистонликлар овқатланишни «роти» сўзи билан ифодалаб худди шу сўзни улар «нон емоқ» маъносида ҳам қўллайдилар.

• Папуаслардаги «инги» сўзи ҳам нон дегани, ҳам овқатланиш дегани бўларкан.

• Араб тилида «айш» сўзи буғдойдан пиширилган шавла, овқатланиш, нон ва ҳаётдаги ҳузур-ҳаловат маъноларини ифодалайди.

• Жиноят жазосиз қолмайди

Алишер 14 ёшга тўлмасданоқ ўғрилик йўлига кирди. Ҳамқишлоқлари молини ўғирлаб қўлга тушди. Унинг ишини Олот тумани судида кўришди. Вояга етмаганлигини ҳисобга олиб, 3 йил озодликдан маҳрум этиш жазосига ҳукум қилиб, сўнг бу даврни синов муддати билан алмаштиришди. Лекин Алишер буни нотўғри тушунди. Орадан икки ой ўтмай, яна ўғриликка қўл урди.

Ота-онаси «тергови»дан зада бўлган Алишер бу гал ўз уйида эмас, балки тоғаси Пирим Авезовникида тунамоқчи, телевизор кўрмоқчи бўлди. Лекин ўша ерда тинчи йўқолди, қўли пул кўргиси келди. Нима қилсин? Ўйлай-ўйлай бир битимга келди. Эсига бобосининг семиз қўйлари тушди. Шундан биттасини бозорга етакласа, ким сезади! Эрта якшанба - Қоракўлда мол бозори жуда қизийди...

Шу хаёллар билан тоғасининг уйидан чиқди. Бобосининг қўйларидан биттасини ушлаб, азонда Қоракўл бозорига ҳайдади. Савдосиям чаққон бўлди денг. У қўйни арзон-гаровга сув текин 60 сўмга пуллади. Кейин ҳеч нарса кўрмагандек ўз ҳовлисига орқа эшикдан кириб, ўзини уйқуга солди. Эртасига ўқишга кетдим деб, Чоржўйга жўнади...

НОНКЎР НЕВАРА

«Қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилда ҳам чиқади», - дейишади. Бу ҳақ гап. Оз вақт ўтмай, унинг қўлига кишан солинди. Бобосини тунаган А.Юсуповга бу гал суд раҳм қилмади. У 10 йил муддатга озодликдан маҳрум этилди.

Хўш, Алишерни бу йўлдан қайтариш мумкинмиди? Ҳа, албатта! Аммо оиладаги муҳит, тарбия бунга йўл қўймади. Отаси Турсун ҳам, онаси Норхол ҳам унинг тарбиясига кам эътибор беришган. Буни Олот туманидаги Раҳмат Ботиров номли жамоа хўжалигининг 2 - бригадаси аъзолари тасдиқлашади. Тарбиясизлик оқибатида Алишер бобосининг қарғишига дучор бўлди.

Даврон БАҲРОНОВ.

02 ХАБАР ҚИЛАДИ

Жиноятчиликка қарши кураш, унинг олдини олиш ва ҳуқуқбузарликларни бартараф этиш борасида жиззахлик милиция ходимлари ҳам қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Улар томонидан мунтазам равишда олиб борилаётган «Тун», «Тозалаш», «Қора дори» ва «Ҳосил» каби тадбирлар давомида кўплаб қонунбузарликларнинг олди олинмоқда, содир этилган жиноятлар «иссиғида» фош этилмоқда.

• Вилоятнинг Гагарин шаҳрида олиб борилган тезкор чора-тадбирлар натижасида туман марказий касалхонаси гинекология бўлимининг шифокори 36 ёшли М. Х. 32 ёшли аёлдан оборт қилиш учун 4 минг сўм пора олаётган пайтда милиция ходимлари томонидан қўлга олинди.

• Пахтакор тумани таъмирлаш ва таъминлаш идорасининг ёқилғи маҳсулотлари омбор мудирининг ҳам катта бир қинғир иши фош бўлиб қолди. Мудирнинг ўтган йили август ойидан шу йил май ойигача 67 минг 700 литр бензинни қайси хумдонга гумдон қилгани ҳозирча жумбоқ бўлиб турибди. Ушбу жумбоқни прокуратура ходимлари ечишга уринмоқдалар.

• Жиззах шаҳрида яшовчи, 1962 йилда туғилган Шокирова исмли аёл Шестакованинг қизини ўғирлаб келиб яшириб қўйган. Қизалоқни қайтариш эвазига унинг онасидан 16 минг сўм пул сўраган. Товламачи ўз тузоғига ўзи тушди. Яъни, у 2 минг сўм пулни ҳамир учидан патир сифатида олаётганида милиция ходимлари томонидан воқеа жойида ушланди.

Шуҳрат РЎЗИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси ИИВ матбуот маркази ходими.

ТУМШУҒИДАН ИЛИНДИ

Хоразм вилоят божхона бўлими ходимлари Туркманистон билан чегардош Шовот божхона постида «ВАЗ-2101» русумли, 65-12 ТЗЧ рақамли машинани кўздан кечирганларида шу республиканинг Тошҳовуз вилояти Тельман туманидаги асфальт заводи директори Боймурод Човдировнинг чўнтагидан қорадори топди. 36 яшар бу «раҳбар» гиёҳвандликни «касб» қилиб олибгина қолмай, бошқа мамлакат ҳудудига ҳам шундай модда олиб ўтиш ниятида экан.

Шу вилоятнинг Илонли туманидаги «Ҳақиқат» жамоа хўжалигида яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган 32 яшар Арслон Болтабоев ҳам шундай шум ниятда экан. «Москвич» русумли енгил машинасида парвойи палак кетаётган бу йигитнинг ёнидаги целлофан халтачада икки ўрам — жами 1 килограммдан кўпроқ қора дори борлиги аниқланди.

Қонунбузарлар устидан жиноий иш қўзғатилди.

Рўзимбой ҲАСАН.

• Луқма

ЖАРИМА МАЙДОНИМИ ЁКИ...

Телевизорда футбол ўйинини томоша қилиб ўтириб, ўйиндан оладиган завқингиз бир бўлак, шарҳловчиларнинг ўзбек тили бойлигидан нақадар «самарали» фойдаланишидан оладиган завқингиз бир бўлак бўлади.

Мисолларга мурожаат қилайлик: «Команда таркиби...», «...фалон рақам остидаги ўйинчи...», «.... ўткир бурчак остидан тўп тепди...», «... фалончи тўп билан» ёки «тўп билан фалончи...»

«Жарима майдони» ёки «жарима тўпи... ва ҳоказо...

Тилимизнинг нозиклигини ҳисобга олсак, «таркиб» иборасини инсонга нисбатан ишлатиб бўлмаслиги аён бўлади. Ҳамма нарса, жумладан, инсоннинг ўзи ҳам турли-туман нарсалардан таркиб топади, албатта. Бироқ инсонлардан иборат бир жамоани инсонлардан таркиб топган, дейиш тил хусусиятимизга ҳам, маданиятимизга ҳам тўғри келмайди. Шунинг учун бу ўринда «состав»ни айнан «таркиб» деб «ўгир»масдан, «саф» иборасини қўллаган маъқул эмасми?

Агар тилимизнинг хусусиятларини яхши ҳис қилганимизда, давлат тили тўғрисидаги Қонун қабул қилинганининг олтинчи, мустақиллигимизнинг тўртинчи йилида ҳам ҳамма гапни хаёлан рус тилидан таржима қилмай, ҳақиқий ўзбекча гапиришни ўрганардик. «Фалон рақам остидаги ўйинчи» («...под номером»), Ўткир бурчак остидан...» («под острым углом») дея ўзимизни ҳам, тилимизни ҳам қийнамасдан, оддийгина қилиб «Қия бурчакдан», «фалон рақамли» деб қўя қолган бўлардик.

«Фалончи фалончи билан...» деймиз, лекин «фалончи тўп билан...» деганимиз ниҳоятда ғалати. «Фалончи фалончи билан» дейилганда бировнинг бошқа бир киши билан учрашуви, мулоқоти, умуман икки тирик жоннинг муносабати ифодаланади. Тўп эса, тирик жон эмас, ўйинчи уни олиб юради. Шунинг учун ҳам, «тўп фалончида» деб қўя қолишдан ортиқ табиийлик борми!

Шарҳларни эшитиб ўтириб, «Фалончи тўпни фалончига етказиб берди», «Тўп киритишга муваффақ бўлолмади» сингари гапларни эшитаркансиз, шарҳловчининг ўзи ҳам бу гапларни айтишга бироз қийналаётганини ҳис қиламиз. Бироқ, улар оддийгина қилиб «тўпни узатди», «Тўпни киритолмади», деб қўя қолиш ўрнига, барибир ўзиникини маъқуллайверади.

Афсусланарли жойи шундаки, ҳурматли шарҳловчиларимиз бутун дунёда ишлатилаётган «стадион»ни ҳам «ўйингоҳ» деб таржима қилишади-ю, бироқ, майдонни «арена» («Пахтакор» ўйингоҳининг марказий аренасида») деб атайди, ўзбек тилида мавжуд «ҳол» иборасини эмас, «очко» иборасини ишлатишади.

Ўзбек тилида рус тилидаги «штраф» сўзининг «жарима» деган муқобили бор. Бироқ, барчамиз ўзбек тилидаги «жарима» фақат пул, маблағ билан боғлиқ эканини ҳам биламиз. Бунинг устига, футболдаги «штраф» — жарима эмас, жазо эканини англаш ҳам унчалик қийин эмас. Бу фикр матбуотда ҳам бир неча марта баён қилинган, «Жазо майдони», «жазо тўпи» деб ишлатиш тўғри бўлиши айтилган эди. Шундай бўлса-да, шарҳловчиларимиз ўжарлик билан ҳамон «жарима майдони», «жарима тўпи» деган ибораларни ишлатиб келишади.

Мен илгари ҳам тил хусусида мақолалар ёзган, уларнинг айримларида бошқа кўпгина муаммолар қатори юқоридаги мисолларга ҳам тўхталган эдим. Бироқ тил тозалиги, бинобарин, тил мустақиллиги учун курашда энг катта масъулият асосан зиёлилар, шу жумладан, журналистлар зиммасига юкланганига қарамасдан, афсуски, ҳамон бу борада кўнгилдагидек ижобий силжиш рўй бермаётгани бир фуқаро сифатида мени ташвишга солади.

«Билмаганни билиб ўрганган олим,
Орланиб сўрамаган ўзига золим»,

деган эди буюк Навоий бобомиз. Ўзимизни, Ўзбекистонимизни ўйлайдиган бўлсак, тилимизни ҳам ўйлашимиз керак. Шундай экан, эзгуликнинг кечи йўқ, дейилганидек, хатомизни тан олиб, уни тузатишдан уялмасак — шунинг ўзи ҳам улкан бир фуқаролик жасорати бўлур эди.

М. ХЎЖАЕВ.

ОҚТЕПАНИНГ «АХЛАТТЕПА»СИ

Ҳозирги кунда Тошкент шаҳрининг Шойхонтоҳур туманидаги Оқтепа даҳасини баъзилар кесатиб «ахлаттепа» дейдиган бўлиб қолишган. Уларнинг айтганича бор: бу ердаги кўп қаватли уйларнинг яқинида ҳақиқатан ҳам ахлат тепаликлари пайдо бўлган. Ундан таралаётган қўланса ҳидга чидаб бўлмайди. Тозаликка зид, атроф-муҳитни ифлослантирувчи бу ҳолатнинг келиб чиқиш сабаблари ҳам қизиқ. Ахлатлар вақтида ташиб кетилмаслиги боис даҳа ҳуснига доғ бўлиб тушмоқда.

Оқтепада турли лавозимдаги мутахассислар истиқомат қилишади. Аммо уларнинг ҳеч бири бу ерда пайдо бўлаётган ахлат уюмларидан заррача бўлса-да ташвишланишаётгани йўқ. Маҳалла фуқаролари йиғини, уй-жойлардан фойдаланиш бошқармаси-чи, дерсиз? Улар ҳозирча хотиржам. Ҳеч нима кўрмагандек, кун ўтмоқда, хизмат кетмоқда кайфиятида юришибди. Акс ҳолда, шундай катта турар жой даҳасининг ҳуснига доғ бўлиб тушаётган ахлат уюмларининг пайдо бўлишига улар йўл бериб қўйишармиди? Қошки бу лоқайдликдан биров бирон манфаат топса? Даҳа маъмурлари ўзлари учун жон қуйдиришмагандан кейин, уларга бошқаларнинг кўнгли ачирмиди? Шундай деймана-у, яна кўҳна тарихнинг кўплаб саволларини бошидан ўтказган Оқтепанинг номига доғ бўлиб тушаётган ахлат уюмлари кўз олдимга келаверади. Улардан мазкур даҳа қачон халос бўларкин?

Баҳром ҚАҲҲОРОВ.

• ЭЪЛОН

ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
27 ИЮНЬ СОАТ 19.00 ДА
Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари байрами шарафига

КАТТА КОНЦЕРТ ЎТКАЗИЛАДИ

Унда Ўзбекистон халқ артистлари
Насиба Абдуллаева, Ғуломжон Ёқубов,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар
Нуриддин Ҳайдаров, Матлуба Дадабоева,
Қозоғистонда хизмат кўрсатган артист
Азим Муллахонов
Кулги усталари —
Муҳиддин Дарвишев, Мирза Холмедов, Собит Асомов,
таниқли хонандалар:
Гулбаҳор Эрқулова, Абдулҳай Каримов, Равшан Комилов,
Дониёр Тошмуҳамедов ва
«Шодлик» ашула ва рақс ансамбли, «Туркистон» гуруҳи иштирок этади.

Концерт дастурини Ўзбекистон халқ артисти Теша Мўминов олиб боради.

Чипталар Халқлар дўстлиги саройи кассаларида сотилмоқда.

Жамоалардан буюртмалар олинади.

Концерт ташкилотчиси — Ўзбекистон Республикаси матбуотни қўллаб-қувватловчи жамғарма.

Телефонлар: 44-37-86, 44-37-87, 44-32-14.

Тошкент вилоятининг Тошкент туманидаги 36-ўрта мактаб томонидан Акилов Бахтиёр Тўраевич номига берилган 394311 рақамли аттестат йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

АДОЛАТ
МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН «АДОЛАТ» СОЦИАЛ-ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ СИЁСИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи Тўхтамурод ТОШЕВ

Бизнинг манзил: 700000, Тошкент — ГСП, Матбуотчилар кўчаси — 32.
Қабулхона — 33-41-89, 32-55-70

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140.
Газета офсет усулида, А — 2 форматда, 10.000 нусхада чоп этилади.

Буюртма Г. — 0281.
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.